46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 371 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒԼԻՍ 1/14 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 8 ՐԷՊԻԼ ՍԿՍԱԾ 1 ԹԷՄՈՒԶ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պոզը Պրի մաստէք, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومیه‌و سیاسی غزیته‌سی
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԿԱՐԴԱԼ
ՎԷՊԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐ
ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԲԱՐՔ
ՓՆՏՐՈՂՆԵՐ
ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ
ՊՈԼԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԹԵՐԹՈՆԸ
Դ. ԷՋԸ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԾԵԾՈՒԱԾ ՆԻՒԹԵՐ

Յանուէ օճախին.—Վարժապետը. Ամսականը.—Կիրակնօրուան հանգիստը.—Ուսուցիչներուն ներկո՞ն թէ ապագան.—Վարժապետին տղամը.—Առողջ միտքը ո՛ւր կը ծախուի։

Ուսուցիչներուն համար տակաւին չատ հեռո՞ւ է արդեօք այն ժամանակը որ պիտի գայ բարեփոխել ասոնց ճակատագիրը ու օրբել զրկելի, լքեալի ազան ու մուրը մանց վրայէն՝ կարճես դրօշմած։ Պիտի գա՛յ արդեօք, կ'ըսեմ, անանկ ժամանակ մը յորում այս խեղճ դասարները սկսին վարել ներքին անդորրու խաղաղ կեանք մը, բոլորովին տարբեր այն կեանքէն որ կը նմանի տեղատարուն ծովուն խռովայոյզ ալիքներուն, որոնց խաղալիքներ կը դառնան չատ անգամ հակայ նաւերն իսկ. ա՛հ, վերջապէս, այն կրթական երջանկեան ժամանակը, որուն մէջ դաստիարակը, ուսուցիչը բարեբաղդ զգայ ինքզինքը ապրելու համար արտաքին կեանք մը, բոլորովին տարբեր այն կեանքէն որ կը մաշեցնէ, կը ծիւրէ զինքը՝ ամսամթոյակը ստանալու համար ժամկոչ աղքատ սենեակին մգլոտած մթնոլորտին մէջ թեւածելով իր անվերջ սպառումներով, որ դժբաղդաբար սակայն, խիստ չատ անգամ արդիւնաւոր հետեւանք ալ չունենար։ Ու կիրակին, որ սահմանուած պիտի ըլլար ամբողջ եօթնեկին մէջ իր կրած խոնջէնքը մեղմելու, կը դառնայ մթագին օր մը որուն արեւբոտ ժաներուն մէջ մտաները կը մխրճուին մազերուն մէջ, կը խորասուզուի մտածումներու անդունդը ուր կը տեսնէ բազմերանգ ցուցադրութիւնը ՊԼՏՌԻՆ, է՛ն կենսականին. մինչ անդին, քանի մը քայլ հեռուն դառնագին կը ճչեն իր տարաբաղդ պաղիկները՝ թերեւս... անո՞թի։ Ո՛չ, տխուր չէ՞ այս։

Ու երբ կը սթափի ան իր հացնող խոհերէն, արդէն ուղեղային պայտ մը կը սպառնայ գլուխին գլորել զինք, դէմքը բոցավառ և այլագունած երեւոյթ մը ունի. ու սրատես աչք մը մեծ դժուարութիւն չպիտի կրէ նմանելու համար բոթ մը եւս դէմքին վրայ՝ արդէն գանուածներուն կցուած. մեծ ճիգերու հարկ չկայ տեսնելու համար մի քանի ճերմակ թելեր որ ինկած, ցանցնուած են իր թխածիր գանակին վրայ որոնք կանխահաս ծերութիւն մը կը գուժեն։ Երկուշաբթին կը լուսնայ. ան թէեւ իր խոհերէն սթափած՝ չէր կրցած ճողոպրիլ անոնց մաշեցնող տպաւորութիւններէն. ուղեղային բոլոր բջիջները ողողուած են նիւթին պայծառ երանգներով. միտքը հմակ պաշարուած բազմազան պէտքերուն անդիմադրելի, զօրեղ ազդակներով, կ'երթա՛յ, կ'երթա՛յ նետուիլ մանուկներու համայնքին մէջ, երկրաւոր հրեշտակներու այն համախմբումին մէջ յուսալով գտնել իր մխիթարութիւնը այս անմեղունակներու յարաբերութեանց մէջ։ Բայց, կասդելու բան, ասով ալ չի կրնար կատարեալ յաղթանակ մը տանիլ միտքը չարչարող պէտքին, որ իր ամենազօրեղ պաշարումովը սպառած ըլլալ կը թուի իր ներքին կազմուածին մնունդը, ոյժը։ Ո՜հ, Աստուած իմ, կեա՞նք է այս։ Ուսուցչական ասպարէզը, որ բարձր, վսեմ է իր վեհ, ազնիւ նպատակովը, պէ՞տք էր այսչափ յուսահատեցնող։ Չլատող ազդակներով, նիւթական անապահով կացութիւնով պաշարէր զայն ընդգրկողը որ չատ դժնդակ վիճակ մը ունի հիմա, իսկապէս զրկուած, իրապէս լքուած՝ իրեններով։ Մայր էր իր ճակատագիրը։ Այսպէս ըլլալու սահմանուած էր. եթէ այո՛, դժբաղդաբար չպիտի կրնայ դիմադրել՝ էն տակուն նկարագիր ունեցողն իսկ, և արդէն քանիներ գիտեմ որ իրենց պաշտօնին կոչումովն ու գիտակցութիւնով չեն կրցած յաղթել պէտքին. դրականին, որուն հետեւանքը չատ դառն ու տխուր եղած է։ Կրնա՞ք ասոր հակառակը պնդել. բայց ա՜հ, ցուրտ իրականութիւնը այնքերուս առջեւն է կոկոզավիզ։ Իսկ, եթէ չէր սահմանուած այս դժնդակ կացութեան, այն ատեն կըրկին կը հարցնեմ. տակաւին չատ հեռո՞ւ է այն ժամանակը որ պիտի կարկառէ իր զօրաւոր բազուկները՝ բարձրացնելու համար այս լքուած դասակարգը ներկայ անկեալ վիճակէն։ Անոր ապագան բարւոքելու չանքեր կ'ըլլան, բայց ահա ներկայն վտանգուած է, ամէնէն գործնականը անոր ներկան նախ բարւոքելը չէ՞ր, ապագայի խնդիրը թէեւ նոյնչափ կարեւոր բայց երկրորդական էր։ Ըսէ՛ք, խնդրեմ, ինչ արդիւնք կը սպասուի անոր յարաժամ նիւթով պաշարուած ուղեղէն, յուզումնալից ու դերագրգիռ վիճակին մէջ. իրա՛ւ է, ան իր չունչէն ու սիրտէն պիտի տայ մանուկներուն, բայց երբ ասոնք սպառելու վտանգին մէջ կը տարուբերին. ակար սիրտին մարմնոյ բաբախումներն՝ Ահազիւ զգալի կ'ընեն անոր — սիրտին — գոյութիւնը։ Ըսէ՛ք, կ'աղաչեմ, ինչ սպասել և ինչ իրաւունքով։ Անկարելին պահանջելը արդա՞ր բան մըն է։ Կրթական գործին վարչութիւնը ստանձնող պատրիարք. խորհուրդները, հոգաբարձուները, ներքին գործերու նախարարութիւնը, եթէ փառասիրական աղտոտ նպատակով չեն բազմած այդ փչոտ աթոռներուն վրայ և եթէ կ'ուզեն իրապէս սատարել կրթական գործին, թո՛ղ աշխատին խղճմտօրէն, իրենց կրթական պաշտօնեաներուն նիւթականը ապահովել ամսուան համար, կանոնաւորապէս վճարելով անոնց ամսաթոշակները, որ յաճախ տարեսի մը ամսականէն աւելի վար է։ Թող ականջ դնեն իրենց խղճի ձայնին որ զղջաւոր բողոքներ կ'արձակէ շատ անգամ...։

Թող երբեմն անոնց տեղը դնեն ինքզինքնին, սա տխուր պարագան չվրիպեցնելով իրենց յուշէն, թէ երբ իրենց ճաշի սեղանը փայլի իր ցուրտ մերկութիւնով ու չարաճճի պաբլիկին մէկը հարցնէ իրենց.—Հայրի՛կ, ինչ պիտի ուտենք...։ Ի՞նչ պիտի պատասխանեն և ինչո՞ւ զգան...։ Ահա այն ատեն կատարելապէս գիտակից անոնց վիճակին, կը յուսամ ձեռք պիտի առնեն գործնական միջոցներ՝ գոհացնելու համար զանոնք. ու այն ատեն իրաւունք պիտի ունենան անուշտ սպասելու ուսուցչէն մեծ արդիւնքներ և առողջ դաստիարակութիւնով օժտուած նոր սերունդ մը, որովհետեւ «առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ»՝ սովորական բանաձեւով։

ԹՕՄԷՆ

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ԿԵԱՆՔ

Հոգեբաններու համար կրկու գլխաւոր վայրեր կան, ուր կրնան չատ նիւթ գտնել իրենց իմաստասիրութեան։ Խաղարանները և սակարանները։ Առաւօտները Սակարանը բացուած ատեն, և կամ Եւր. սակարաններէ հեռագիրները նոր ստացուած և հետեւապէս գիներու կարեւոր փոփոխման ժամանակ, մարդ եթէ քիչ մը ուշադիր դիտէ պիտի կրնայ կռահել թէ մի ոմն Տիգրան չհասած է և այլ ոմն Յակոբ չարաչար վնասած, կամ թէ Զարեհ չահ չտնս վրայ դրած է Գրիգորին ցաւառիթելով, ի վնաս անոր գնած կամ ծախած ըլլալով և այլն։

Սակարանի բակը կամ սանդուխներուն վրայ կեցողներ են ասոնք, որոնք աչքերնին յառած երանելի թիւին, որ կախուած է սակարանին պատուհանէն, կը դիտեն ու կը դիտեն։ Այդ թիւին յապաւուելէն կամ վրայ դնելէն կախում ունի իրենց ելմտական վիճակը։ Ասոնք, ամէնքն ալ սրատարսի և անձկալից կը սպասեն թէ՝ ինչպէս իրենց ե՞րբ պիտի փոխուի թիւը։ Եւ ահա թիւը 29 դդ. 8 փարայէն կը փոխուի 9, 10, 11½ և 12 փարայի։ Ապուած է դու մը պէս, ծանր և զգուշաւոր շարժումներով ծռեցաւ Ֆերնանտին վրայ։

Իր ճերմակ պեխերը տենդագին կերպով, աղջիկին այտերուն փակցուց՝ մինչդեռ իր մեծ աչքերէն, արցունքի խոշոր կաթիլ մը կ'իյնար անոր ճակատին վրայ։

—Մի՛ լար... ապրելո՞ւ՝ չա՛տ դժբաղդ պիտի ըլլայի...

—Դժբա՛ղդ... դո՞ւն... Այն պահուն՝ ուր ամուսնանալդ մօտեցած էր...։

Դառնութիւնով լեցուն ժպիտ մը Ֆերնանտին շուրթերուն վրայ նկարուեցաւ։

—Ամուսնանա՞լ... Չէ՛, չէ։ Չի՛ պիտի ուզէի։

—Ահա՛, կը զառանցէ կոր, ժամանակը եկաւ, ըսաւ կամաց մը գնդապետը։

Ֆերնանտ շնչահատ շարունակեց.

—Այո՛, չի՛ պիտի ուզէի... Անիկայ...

—Ի՞նչ անիկայ, ըսաւ գնդապետը անհամբերութիւնով։

Ֆերնանտին աչքերը որ քիչ մը առաջ կ'անհետանային կարծես, հիմայ դուրս կը ցցուէին։

Ուժգին՝ կատաղութիւնով մը պոռաց.

—Ապիրա՛ա մըն է անիկայ։

—Ան... կը զառանցե՞ս աղջիկս։

—Մայրիկիս մասնի՛ն գողցաւ ան...

Գնդապետը, յանկարծակիի եկած, կամաց կամաց, մեղմութիւնով չոչել սկսաւ աղջիկը, քիչ մը խելքը գլուխը բերելու համար։ Ցիշեցուց անոր, ժամանակին ամբան գորով և սէր ունենալը Բօպէրին հանդէպ։

Ֆերնանտ բնաւ մտիկ չըրաւ զայն, չուզեց ընա՛ւ բան մը հասկընալ։ Կատաղութիւնէն ակռաները իրարու կը զարնուէին և նորէն, նո՛յն յանկերգը դուրս կուգար իր բերնէն.

—Ամ, գողցա՛ւ վատը մայրիկիս մասնին... Իրմէ տուփը ուզեցի նայելու համար անգամ մը, ու ետքը նորէն տուի որ տեղը դնէ։

Գնդապետը որ վերջին անգամը ըլլալով խօսել կ'ուզէր անոր, որովհետեւ վախով լեցուած էր բժիշկին ըրած կանխագուշակութիւնին ազդեցութեան տակ։ Սակայն կ'ուզէր ի՛նչ որ ալ ըլլար, անգա՛մ մըն ալ խօսիլ, որովհետեւ պիտի բաժնուէր ալ առ յաւէտ. վերջին ծայր մեղմութիւնով մը, թեթեւ կերպով յանդիմանել կը փորձէր հիմայ՝ փոփուկ խօսքերով։

—Չէ՛ Ֆերնանտս, չէ՛... Կը սխալի՛ս ա՛ղջիկս... Աղէկ գիտես թէ Բոպէր սրքան կը սիրէ քեզի... Մատնին հոն է, իր պզտիկ տուփին մէջ. և տուփին՝ ալ իր տեղն է, դարանին՝ ալ կողմը... Աղէ՞կ գիտես թէ կը սիրէ քեզի... Բոպէր բարի, առաքինի, և մաքուր սիրտ մը ունի...։ Մարդ մը երբ սպայի զաւակ է գողութիւն չըներ բնաւ... Եւ արդէն ինչո՞ւ ընէր։

Կատաղի չարժումով մը ցցուեցաւ անկողինին մէջ և դաժան դէմքով մը ու խեղդուկ ձայնով մը պոռաց.

—Ես, իմ աչքո՛վս տեսայ։

Ան ըսելէն ետքը ահռելի կերպով սուր՝ ճչող ձայնով մը, աւելցուց.

—Ահ, որքա՜ն երջանիկ եմ որ կը մեռնիմ։

Եւ գնդապետը դեռ պատասխան չի տուած, կոյտի մը պէս փռուեցաւ անկողինին վրայ, առանց ձայն մը հանելու։

Մեռա՞ծ էր։

ԶՈՒՍԱՐՀԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Նախորդ յօդուածիս մէջ բացատրեցի թէ ինչ էր «Ելեքտրական-մագնիսը»(*)։ Արդ՝ իբր եզրակացութիւն, պէտք է որ հիմայ նկարագրեմ — առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու — այն գործիքները որոնց շնորհիւ հեռագրալուր մը կը հաղորդուի մէկ քաղաքէն միւսը, ըլլայ թելի մը միջոցաւ և կամ առանց թելի։

Երեւակայենք երկու պզտիկ անիւներ, — ձեռքի լայնքով և մատի հաստութեամբ ըսենք, — իրարմէ 10-15 մատ հեռու հաստատուած. երկուքն ալ դառնալու վիճակին մէջ։ Այդ անիւներուն մէկուն վրայ՝ մատի լայնք ու երկայն՝ թուղթէ ժապաւէն մը փաթթուած ըլլայ՝ որու ծայրէն բռնելով տանինք միւս անիւին կցենք՝ այնպէս մը որ այդ թուղթէ ժապաւէնը մէկ անիւէն քակուելով երթայ միւս անիւին վրայ փաթթուի, երբ այդ անիւը դարձնել տանք ոեւէ մեքենական միջոցաւ. (զոր օրինակ, համարենք թէ ժամացոյցի մը պէս լարուելով դառնայ այդ անիւը)։ Ցետոյ, այդ երկու անիւներուն իրարմէ ունեցած հեռաւորութեան մէջտեղը և մէյդ թուղթէ ժապաւէնին առջեւ, որմէ քիչ հեռու ուրիշ աւելի պզտիկ անիւ մը հաստատենք, որուն չրջանակը եղունգի չափ հաստ ըլլայ ու անշ և կամ որ և է գոյն մելանով թրջուած սպունգի մը հետ միշտ հաղորդակցութեան մէջ գտնուի մէկ կողմէն։ Բանէ է որ՝ այս պզտիկ անիւին չրջանակը միշտ մելանոտ պիտի ըլլայ և եթէ թուղթէ ժապաւէնը ատոր քսուելով մէկ անիւէն քակուի ու միւսին վրայ երթայ փաթթուի, բնական է որ թուղթէ ժապաւէնին վրայ եղունգի հաստութեամբ սեւ գիծ մը պիտի նշանակուի։ Արդ, երեւակայենք որ թուղթէ ժապաւէնին մէկ կողմը —եղունգի հաստութեան հեռաւորութեամբ— այդ մելանոտ պզտիկ անիւը կայ, իսկ ճիշդ միւս կողմն ալ, միեւնոյն հեռաւորութեամբ, «ելեքտրական-մագնիս»ի լծակին երկնցած ծայրը կայ՝ որ թուղթէ ժապաւէնին չի դպչիր։ Հիմայ, երբ ելեքտրական-մագնիսը լծակը իրեն քաշէ, ատոր ծայրը պիտի կոխէ թուղթէ ժապաւէնին վրայ, որու ճիշդ հակառակ կողմը մելանէ անիւը գտնուելով, սեւ գիծ մը պիտի նշանակուի թուղթէ ժապաւէնին վրայ որ միշտ քաշելու վրայ է։ Հետեւաբար լծակին ծայրը որչափ որ չարունակէ թուղթէ ժապաւէնին վրայ կոխելու, այնչափ աղ երկայն սեւ գիծ մը պիտի նշանակուի թուղթէ ժապաւէնին վրայ։ Բացայայտ է ուրեմն թէ երբ մատերնիս կոճակին վրայ կոխելով քիչ կամ շատ ժամանակ մը կենանք, համեմատաբար ալ թուղթէ ժապաւէնին վրայ կարճ և կամ երկայն գծեր պիտի նշանակուին։

Արդ, այդ կարճ և երկայն գծերով, (և կամ կէտեր և գծերով.) կարելի է զանազան բաղադրութիւններ (խումբեր) կազմել՝ որոնց իւրաքանչիւրը գիրերուն յատկացուի, զոր օրինակ հետեւեալը.

.—	A	Ա	—...	B	Պ
—.—.	C	Ս	—..	D	Տ
.	E	Է	..—.	F	Ֆ
— —.	G	Ժ	....	H	Հ
..	I	Ի	.— — —	J	Ճ
—.—	K	Կ	.—...	L	Լ
— —	M	Մ	—.	N	Ն
— — —	O	Օ	— —.	P	Բ
—.—	Q	Ք	—.—	R	Ռ
...	S	Ս	—	T	Թ
..—	U	Ւ	..—	V	Վ
—..—	X	Խ	—.—	Y	Ե
			— —..	Z	Զ

Այս որոշուած խումբերով թուղթէ ժապաւէնին վրայ արձանագրուած տառերուն ընթերցումը չատ դիւրին է բնականաբար։

Վերոյիշեալ դէտերու և գծերու զանազան բաղադրութիւնները, Մորս անուանեալ ելեքտրական հեռագրին «քե-

Ք.

Գնդապետը, վարդի փայտով չինուած պահարանին առջեւ կայներ էր։ Դարանին բանալին վրան էր եւ տակայն չէր համարձակեր դարցունել զայն։

Գողը բոլորովին նետեր էր։

Իր տակնուվրայ եղած ուղեղին մէջ, մօտակայ փայլակումներ սպառնացող, ամէնի փոթորիկ մը կ'որոտար։ Սոսկումներու մէջ մնացեր էր։

Այլանդակ և սարսռազդեցիկ մտածումները կը խառնչակէին իր միտքը։ Ֆերնանտին վերջին հաստատական յայտարարութիւնը, անոր մէկ խոստովանութիւնը՝ Բոպէրին էլիզը սիրելը։ Գահ մըն ալ անո՞նք կուգային իր աչքին առջեւ. կը տեսնար Բոպէրը որ Էլիզին առջին ծունկ չոքած, սէրի խօսքեր կ'արտասանէր։ Բժիշկին կանխագուշակութիւնին ճիշդ ըլլալն ալ, ուրիշ անհանգստութիւն մը կուտար իրեն։

Թարգ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԼ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԵՐԿԻՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ

—Գնդապե՞տ... գնդապե՞տ...

Ճիշդ նոյն պահուն գնդապետը բըշկին ձեռքէն բռնած վեր կ'ելլար։

—Ի՞նչ կայ, ըսաւ յանկարծակիի եկած գնդապետը։

Բոպէր իբր պատասխան յուսահատ չարժում մը ըրաւ։

Գնդապետը անոր դէմքին վրայ յաւաղ եկած յուզումը նշմարելով, տկարութիւն մը զգաց և քովի պասը բռնեց որ վար չիյնայ։

—Կը զառանցէ՞ կոր նորէն։

—Չէ՛։

—Հանգստացի՛ր ուրեմն գնդապետ, եթէ ըսածը ճի՛շդ է, վերջը հասած չէ դեռ։

—Ուրեմն վստահ գիտէք որ անպատճառ պիտի մեռնի։

—Դժբաղդաբա՛ր այո։

Սենեակին դուռը հասեր էին։ Բոպէր նորէն ըսաւ.

—Բեզի՛ կ'ուզէ կոր։

—Այո՛, միեա՛կը, պօռաց Ֆերնանտ։

Երեքն ալ զարմացած իրարու երես նայեցան։ Բոպէր և Բժիշկը հեռանալու ատեն գնդապետն ալ ներս մտաւ։

Ֆերնանտ, բոլորովին կապուացած, անկողինին վրայ փռուած էր։

—Մարդ մի՛ կանչեր, չուզեր... Անօգո՛ւտ է..., ձգէ՛ որ քիչ մը միաւեղ ըլլանք..., ըսաւ՝ և վայրկեան մը լուռ կենալէ ետքը աւելցուց,

—Զեռքդ ինծի՛ տուր։

Գնդապետը կոկորդը բռնած, կոպերուն եզերքները կարմրցած, աչքերը յառած էր աղջիկին վրայ։

—Բեզմէ պիտի հեռանամ, գրկէ՛ ուրեմն զիս։

Գնդապետը, հայրական գուրգուրանքներով և գորովով լեցուած մարդու մը պէս, ծանր և զգուշաւոր շարժումներով ծռեցաւ Ֆերնանտին վրայ։

Իր ճերմակ պեխերը տենդագին կերպով, աղջիկին այտերուն փակցուց՝ մինչդեռ իր մեծ աչքերէն, արցունքի խոշոր կաթիլ մը կ'իյնար անոր ճակատին վրայ։

—Մի՛ լար... ապրելո՞ւ՝ չա՛տ դժբաղդ պիտի ըլլայի...

—Դժբա՛ղդ... դո՞ւն... Այն պահուն՝ ուր ամուսնանալդ մօտեցած էր...։

Դառնութիւնով լեցուն ժպիտ մը Ֆերնանտին շուրթերուն վրայ նկարուեցաւ։

—Ամուսնանա՞լ... Չէ՛, չէ։ Չի՛ պիտի ուզէի։

—Ահա՛, կը զառանցէ կոր, ժամանակը եկաւ, ըսաւ կամաց մը գնդապետը։

Ֆերնանտ շնչահատ շարունակեց.

—Այո՛, չի՛ պիտի ուզէի... Անիկայ...

—Ի՞նչ անիկայ, ըսաւ գնդապետը անհամբերութիւնով։

Ֆերնանտին աչքերը որ քիչ մը առաջ կ'անհետանային կարծես, հիմայ դուրս կը ցցուէին։

Ուժգին՝ կատաղութիւնով մը պոռաց.

—Ապիրա՛ա մըն է անիկայ։

—Ան... կը զառանցե՞ս աղջիկս։

—Մայրիկիս մասնի՛ն գողցաւ ան...

Գնդապետը, յանկարծակիի եկած, կամաց կամաց, մեղմութիւնով չոչել սկսաւ աղջիկը, քիչ մը խելքը գլուխը բերելու համար։ Ցիշեցուց անոր, ժամանակին ամբան գորով և սէր ունենալը Բոպէրին հանդէպ։

Ֆերնանտ բնաւ մտիկ չըրաւ զայն, չուզեց ընա՛ւ բան մը հասկընալ։ Կատաղութիւնէն ակռաները իրարու կը զարնուէին և նորէն, նո՛յն յանկերգը դուրս կուգար իր բերնէն.

—Ամ, գողցա՛ւ վատը մայրիկիս մասնին... Իրմէ տուփը ուզեցի նայելու համար անգամ մը, ու ետքը նորէն տուի որ տեղը դնէ։

Գնդապետը որ վերջին անգամը ըլլալով խօսել կ'ուզէր անոր, որովհետեւ վախով լեցուած էր բժիշկին ըրած կանխագուշակութիւնին ազդեցութեան տակ։ Սակայն կ'ուզէր ի՛նչ որ ալ ըլլար, անգա՛մ մըն ալ խօսիլ, որովհետեւ պիտի բաժնուէր ալ առ յաւէտ.

վերջին ծայր մեղմութիւնով մը, թեթեւ կերպով յանդիմանել կը փորձէր հիմայ՝ փոփուկ խօսքերով։

—Չէ՛ Ֆերնանտս, չէ՛... Կը սխալի՛ս ա՛ղջիկս... Աղէկ գիտես թէ Բոպէր սրքան կը սիրէ քեզի... Մատնին հոն է, իր պզտիկ տուփին մէջ. և տուփին՝ ալ իր տեղն է, դարանին՝ ալ կողմը... Աղէ՞կ գիտես թէ կը սիրէ քեզի... Բոպէր բարի, առաքինի, և մաքուր սիրտ մը ունի...։ Մարդ մը երբ սպայի զաւակ է գողութիւն չըներ բնաւ... Եւ արդէն ինչո՞ւ ընէր։

Կատաղի չարժումով մը ցցուեցաւ անկողինին մէջ և դաժան դէմքով մը ու խեղդուկ ձայնով մը պոռաց.

—Ես, իմ աչքո՛վս տեսայ։

Ան ըսելէն ետքը ահռելի կերպով սուր՝ ճչող ձայնով մը, աւելցուց.

—Ահ, որքա՜ն երջանիկ եմ որ կը մեռնիմ։

Եւ գնդապետը դեռ պատասխան չի տուած, կոյտի մը պէս փռուեցաւ անկողինին վրայ, առանց ձայն մը հանելու։

Մեռա՞ծ էր։

բականը կը կազմեն՝ որ աշխարհս չորս կողմը տարածուած է։ Բոլոր հեռագրատան պաշտօնեաները գիտեն կարդալ ատոնք՝ ինչպէս նաև ձեռքերնին վարժեցուցած ալ են այդ կէտեր և գծերը յատակ կերպիւ, Թուղթէ ժապաւէնին վրայ նշանակել տալու համար՝ երբ «հեռագիր մը զրկեն»։ Բնականաբար՝ հեռագրատան պաշտօնեան ստացած հեռագիրը — որ կէտեր և գծերէ կը բաղկանայ —, քերականի գրերով ձեռագրի կը վերածէ և այնպէս կ'ուղղէ իր հացեին որով ամէնք կրնայ կարդալ այն տեղն։

Այս ձեւ հեռագիրը ամերիկացի բընագէտ Պ. Մորս հնարեց 1843ին՝ Նիւ-Եորքի մէջ։ Քանի մը տարիներ ետքը, ուրիշ ամերիկացի բնագէտ մը Պ. Հիւկ, կատարելագործեալ հեռագիր մը հնարեց՝ որ փոխանակ կէտեր և գծեր նշանակելու, քերականին տառերը ուղղակի կը տպէ Թուղթէ ժապաւէնին վրայ, որով հեռագիրը անմիջապէս կարդացուելու վիճակին մէջ է։ Այս հրաշալի գործիքին նկարագրութիւնը դժուարահասկնալի կ'ըլլայ սիրելի ընթերցողին՝ որովհետեւ կնճռոտ և բընագիտութեան ու մասնաւորաբար մեքենագիտութեան վրայ բաւական հմտութիւն կը պահանջէ։

Տուած բացատրութիւններս՝ մեր գիտցած սովորական «թելով» հեռագիրը կը նկարագրեն։ Գալով անթել հեռագիրին, ատոր մէջ ալ միայն սա տարբերութիւնը կայ որ, Բերլի և Գասգիւղի գործիքները իրարու հետ երկաթէ «թելով» մը հաղորդակցութեան մէջ չեն, (անոնք թել չիկայ), այլ Գասգիւղի գործիքին եղէքտրական հոսանքը օդին մէջէն չորս կողմ տարածուելով՝ կ'երթայ բնականաբար ազդել (**) Բերլի գործիքին եղէքտրական — մագնիսին վրայ «որու կցուած է յատուկ զէյսան գործիք մը»—, արծաթի, պղինձի և կամ երկաթի խարտոցուած փոշիի կոյտէ մը կազմուած — և հեռագիրը նորէն մեքենայն կէտեր և գծերով կը նշանակուի Թուղթէ ժապաւէնին վրայ։ Ցուսով եմ թէ կրցի հասկցնել սիրելի ընթերցողին որ անշուշտ ինծի սապէս պիտի ըսէ հիմայ.

—Բայց այդ վիճակին մէջ՝ անթել հեռագիրը անգործնական պիտի ըլլայ. զոր օրինակ, Բերլի մէջ գրասնած գործիքին յոր և նման հատ մ'ալ եթէ Իւսկիւտարի մէջ գտնուի, հեռագրողները հոն ալ պիտի նշանակուի, այնպէս չէ՞.

Այո, ճշմարիտ է ըսածդ, բայց խնդիր մը կայ։ Այդ կէտեր և գծերու զանազան բաղադրութիւնները անհրաժեշտ չէ որ միևնոյն ձեւերով ըլլան, ամէնուն համար ալ կրնան տարբերութիւններ կրել։ ՊԱՒՂՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

Բարւոքումը զգալի կը դառնայ.— Թագաւորութեան հաւանական թուականը

Ցուլիս 8ի առաւօտ, հետեւեալ պաշտօնական տեղեկագիրը հրատարակուած է, Թագաւորին առողջական վիճակին մասին։

«Ցերդինկէմի պալատ, ժամը 10

«Թագաւորին առողջութեան ըրած յառաջդիմութիւնը չափազանց գոհացուցիչ է»։

(ԵՐԵՔ ԲԺԻՇԿՆԵՐ)

Այս միջոցիս Բօրթս Մաուրի մէջ Վիքթորիա էնտ Ալպէրթ «եօթ»ին պատրաստութիւնը կը տեսնուի։ Կ'ըսուի թէ հաւանական է որ Թագաւորը յառաջիկայ երկուշաբթի (այսօր) «եօթ»ը փոխադրուի, բայց ժողովուրդին մէջ յուզում յառաջ չբերելու համար, մեկնումի օրը գաղտնի պիտի պահուի։ Կը կարծուի թէ, եթէ Թագաւորին առողջական վիճակը շարունակէ աղէկ երթալ, Թագադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս ամսուան սկիզբները։

Կարելի է որ այս մասին պաշտօնական յայտարարութիւններ ըլլան յառաջիկայ ուրբաթ։ Երբ Թագադրութիւնը օգոստոսին տեղի ունենայ, Ուէսթմինս Տըրի Աբբայարանին մէջ կատարուելիք կրօնական արարողութիւնը աւելի կարճ պիտի ըլլայ այն արարողութենէն՝ որ պիտի կատարուէր երբ Թագադրութիւնը յունիսին տեղի ունենար, եւ ասիկա անոր համար որպէս զի նորին Վեհափառութիւնը կարելի եղածին չափ քիչ նեղուի։ Գալով Թագադրութեան յաջորդ օրը կազմուելիք արքայական թափորին, եթէ անբաղձութիւն կարելի չըլայ կազմել, թափորը պիտի կատարուի գլխաւոր անձնաւորութեանց բացակայութեամբ։

Կը տեսնուի թէ Ֆորդրդարանի անդամները արձակուրդ պիտի ունենան օգոստոսին Թագադրութենէն քիչ մը ետքը։ Ուրեմն ասկէ պէտք է հետեւցնել թէ, Թագադրութեան թուականը պիտի ըլլայ օգոստոս ամսուան երկրորդ շաբաթը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

«Թայմզ» հետեւեալը կը գրէ, Հարաւ-Ափրիկէի մասին.

Հինգ շաբաթ մը կ'ըլլէ որ հաշտութիւնը կնքուեցաւ Հարաւային Ափրիկէի մէջ, և ուշադրութիւն գրաւող խնդիր դարձած է պատերազմող ժողովուրդին հայրենիք դարձին և գաղթականացման խնդիրը։

Ամէն դիւրութիւն պիտի հայթայթուի փոխադրման միջոցներ ունեցող պիւրկէրներուն, որոնք յօժարութիւն կը յայտնեն իրենց ընտանիքը իրենց տգարակներուն մէջ փոխադրելու։ Քանի մը օրէ ի վեր ատոնք սկսած են և կը շարունակեն իրենց օճախը դառնալ իրենց հետ ունենալով ամսուան մը համար բաւղ պաշար և վրաններ։ Կը յուսացուի որ այս շաբթու սկսի ընդհանուր դարձը։

Ամէն նահանգի մէջ հաստատուած յանձնաժողով մը, որ դատաւորի մը հսկողութեան տակ կը գտնուի, պիտի օգնէ այս դարձին, հայթայթելով պէտք եղած պաշարը։ Այս յանձնաժողովները պիտի կազմուին ուղղակի Բրեթորիա գտնուող զինուորական խմբակէ մը։

Եօթանասունը հինգ միլիոն ֆրանգի գումար մը պիտի դրուի յանձնաժողովին տրամադրութեանը տակ, ի հաշիւ պատահական կորուստներուն, որոնք յառաջ եկած են պատերազմին պատճառաւ, երկու գաղթականութեանց մէջ, Այս գումարը համեմատական չափով պիտի բաժնուի զոհերուն միջեւ։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

«Թայմզ»ի մէջ կը կարդանք.—Գերմանական «Բրէնտհէնրի» Թղթատար շոգենաւը յուլիս 5ին Շանկայէն մեկնեցաւ, Գերմանիա երթալու համար, իր մէջ ունենալով Ծայրագոյն Արեւելքի զօրաժամին զանազան գումարտակները։

Տուգանքին կարգադրութիւնը.— Բեքինէն 8 յուլիս Թուականով կը հեռագրուի թէ, նախարարները վերջնական որոշման չի յանգեցան, տուգանքը արծաթով չվճարուելու համար, ամերիկեան և անգլիական կառավարութեան կողմէ եղած առաջարկներուն մասին։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Մ. Բրինէթթի, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը, յուլիս 12ին մեկնեցաւ Հռոմէն Միլան երթալու համար, ուր արքայական կառախումբը պիտի մնայ մինչեւ Սէն-Բէթերսպուրկ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին ընկերանալու համար։ Ինչպէս գրած էինք արդէն, Թագաւորը հինգշաբթի օր պիտի մեկնի Բաքքոնիկիէն և ճամբորդութիւնը պիտի կատարուի Վէրօնի, Միւնիխի, Զըմպինէնի ճամբով։ Վիլնա մէջ Թագաւորը ռուսական մասնաւոր կառախումբ մը պիտի նստի։ Նորին Վեհափառութիւնը Սէն Բեթերսպուրկի պիտի հասնի յուլիս 14ին։ Իտալական հասարակութիւնը մեծապէս շահագրգռուած է արքայական այս ճամբորդութեամբ, և կը հաւատայ թէ անիկա սկզբնաւորութիւնը պիտի ըլլայ իտալական արտաքին քաղաքականութեան մէկ նոր փոփոխութեան։

Սէն Բեթերսպուրկի մէջ ամէն մարդ համոզուած է ասոր և այդ պատճառաւ ռուսական շատ մը թերթեր ալ կը գրեն թէ, Իտալիոյ Թագաւորին Ռուսիա այցելութիւնը նոր երաշխաւորութիւն մը պիտի ըլլայ Եւրոպայի խաղաղութեան։

Այս այցելութիւնը, որ երբեակ Զինակցութեան վերանորոգման կը յաջորդէ անմիջապէս, կը ցուցնէ թէ, ինչպէս կը գրեն ռուսական երկու թերթեր, երբեակը արգելք չպիտի ըլլայ երբեք, զայն կազմող պետութիւններուն, բարեկամական և նոյն իսկ մտերիմ յարաբերութիւններ ունենալու ուրիշ պետութիւններու, օրինակի համար, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ հետ, և թէ, հետեւաբար, երբեակին Դաշնակցութիւնը խոչնդոտ մը չպիտի ըլլայ, միջազգային խաղաղութեան և համերաշխութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՂԹԱՑԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԱՐԿԱԾԸ

«Թայմզ» հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ Մ. Զէմպրլէնի արկածին նկատմամբ.

Նախարարը հիւանդանոց հասած ժամանակ ըսաւ.

—Զէի կարծեր որ այսչափ արիւն ունիմ կորսնցնելիք։

Բժիշկները վերքը քննելով հաստատած են որ բաւական խորունկ է ան, և պատառուածքը մինչեւ աջ քունքը երկարած է։ Վերքը մինչեւ ոսկորէն անդին անցած չըլլալով, կրցած են կարել։ Ճակատոսկրն ալ մասի են թարկուած է։

Գործողութենէն վերջ, մարմնոյն բարեխառնութիւնը կանոնաւոր էր և տենդի բնաւ նշան չտեսնուիր։ Պառկելէն վերջ, գաղթային նախարարը ինքզինքը բաւական հանգիստ զգաց և կրցաւ սիկառ մը ծխել։ Արկածին լուրը անմիջապէս հասաւ մինչեւ Պըքինկէմ պալատը։ Թագաւորն ու Թագուհին անմիջապէս մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ղրկեցին հիւանդանոց թէ իրենց զգացած ցաւը նախարարին յայտնելու և թէ անոր վիճակի մասին նոր տեղեկութիւններ առնելու համար։ Կալլէսի իշխանն ու իշխանուհին ալ իրենց կարգին Զէմպրլէնի արկածին մասին հարցուփորձեր ըրած են։

Երեքշաբթի առտուան հիւանդանոցէն տրուած տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ, «Մ. Զէմպրլէն, որուն վիճակը բոլորովին գոհացուցիչ է, լաւ գիշեր մը անցուց. կատարեալ հանգիստ մը անհրաժեշտ է։ Մ. Զէմպրլէն առ այժմ հիւանդանոցը պիտի մնայ։»

Որչափ որ Մ. Զէմպրլէնի վիճակը մտահոգութիւն չպատճառեր, կ'ըսէ «Մարէն»ի Լոնտոնի թղթակիցը, այսու հանդերձ մինչեւ չորեքշաբթի (անցեալ) հիւանդանոց մնալ յորդորած են բժիշկները։

Ցուլիս 8ի կէսօրէն վերջ, Թագաւորին և իշխանին կողմէ ղրկուած մասնաւոր պատգամաւորութիւնները, և Կալլէսի իշխանը, նախարարները, վիրաւորեալին առողջութեան մասին տեղեկութիւնները քաղեցին։

Գաղթային նախարարը յայտարարած է թէ ինքը կը յուսայ որ յառաջիկայ ուրբաթ օր (անցեալ) պիտի կրնայ ներկայ գտնուիլ Թագադրութեան կայսերական հացկերոյթին։

Ցուլիս 8ի առաւօտուն ժամը տասէն քիչ վերջ Տիկին Զէմպրլէն և Մ. Օսթէն Զէմպրլէն (նախարարին որդին), հիւանդանոց գացած են. Տիկին Զէմպրլէն իր հետ տարած է երկու երեք բարձեր և չքեղ փունջ մը։

Լոնտոնէն յուլիս 8 Թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մ. Զէմպրլէն արտօնուած է թէ՛ ծխել և թէ լրագիր կարդալ։

Ցուլիս 9 Թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նախարարը Զէրինկ Քրոսի հիւանդանոցէն իր ընակարանը փոխադրուեցաւ կառքով. իրեն հետ կը գրասնուէր կինը։

ԼՈՐԴ ՔԻՉՆԷՐԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Լա Փալմէն յուլիս 7 Թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, «Օրօթավա» նաւը որուն մէջ կը գտնուի Լորտ Քիչնէր անցեալ կիրակի օր ժամը երեկոյեան 7ին Լափալմա հասաւ։ Օրօթավա մեկնեցաւ երեկոյեան ժամը 11ին։ Լորտ Քիչնէրի այցելեցին կառավարիչին Թիկնապահը, սպանիական ծովային պաշտօնատարներ և Անգլիոյ դեսպանատան երկու պաշտօնեաները։ Բրիտանական պատգամաւորութիւն մը լորտ Քիչնէրի չնորհակալութեան ուղերձ մը մատոյց։ Օրօթավայէն ուրբաթ օր (անցեալ) Սաուդէմբթըն պիտի հասնի եղեր։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոնտոն Ցուլիս 7.—Լորտ Քիչնէր յառաջիկայ շաբաթ օր հոս պիտի հասնի։ Խանդավառ ընդունելութիւն տեղի պիտի ունենայ։ Որոշուած է որ կանոնաւոր սպասարկութիւն մը կատարուի երբ զօրավարը Լոնտոն հասնի։

Բացի մայրաքաղաքի զինուորներէն տասը հազար հետեւակազօրք և 5 հարիւր այրուձի բերել պիտի տրուի։ Կը տեսնուի թէ Ափրիկէէն վերադարձող գաղթական զինուորք ալ ընդունելութեան ներկայ պիտի գտնուին՝ կը կարծուի նաև թէ ուրիշ գաղթային զինուոր և հետեւակ զինուորներ ալ ներկայ պիտի գտնուին։

Կալլէսի իշխանը Սէն Ճէյմսի պալատին մէջ նախաճաշ մը պիտի տայ ի պատիւ լորտ Քիչնէրի։

ՊՕԷՐ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Սէնթ-Հէլէն 7 Ցուլիս.—Շիէլ գընդապետը և ուրիշ 7 Պօէր բանտարկեալներ երէկ Եւրոպա երթալու համար ճամբայ ելան «Ավենտալ» շոգենաւով։ Այսօր զօրավար Տէվէթի երկու որդիները, երկու Պօէր հրամանատարներ, զօրավար մը և ուրիշ չորս բանտարկեալներ Բեթթաուն մեկնեցան «Քիրքֆիէլտ» շոգենաւով։ Այս վերջինները ճամբու ծախքերն իրենք հոգացած են։

ՍԻԱՄԻ ԱՐՔԱՅԱԶՆ ԻՇԽԱՆԸ

Սիամի արքայազն իշխանը, Մահավաիր ավուտ անցեալ երկուշաբթի օր Բարիզ գացած է պաշտօնական կերպով։ Իշխանը այցելած է հանրապետութեան նախագահին յանուն իր հօր, Սիամի Թագաւորին։

ՁՕՐԱՎԱՐ ՊԸԼԼԸՐ

Զօրավար Պըլլեր իրեն, պատերազմական նախարարին, և Սիր Ժորժ Վիթէ զօրավարին, Լէտսմիթի պաշտպանին հեռագիրներու ընդունիները լրագիրներուն տուած է։ Այս հեռագիրները կը խօսին այն նահանջին վրայ զոր Պօէրները ընել տուին 1899 դեկտ. 15ին, զօրավար Պըլլերի բանակին Գոլէնսոյի յարձակումէն վերջ.

Առաջին հեռագիրին մէջ, որ դեկ. 15 Թուականը կը կրէ, պատերազմին նոյն օրը, զօրավար Պըլլեր դիտել կուտայ պատերազմական նախարարին թէ, յետս մղուած ըլլալով չկարծէր որ իր բանակները Թիւով բաւական ըլլան ազատելու համար Լէտսմիթը։ Զօրավարը ծանուցած է թէ մտադիր է Լէտսմիթը Թողուլ և պաշտպանողական դիրք մը բռնել հարաւային Նաթալը պահպանելու համար։

Պատերազմական նախարարը հետեւեալ հերպով կը պատասխանէ.

«16 Դեկտ. 1899

«Կառավարութիւնը ազգային ծանր աղէտք մը կը նկատէ Վիթէի բանակներու լքումը։ անկէց հետեւելիք հաւատիւնը։

«Պարտք կը դնենք ձեր վրայ նոր ծրագիր մը կազմել, ազատելու համար Լէտսմիթը առանց ընդունելու ի հարկէ Գոլէնսոյի գիծը։ Այս վայրկեանին ճամբայ ելնող զինուորները քու տրամադրութեանդ ներքեւ կրնաս առնել։»

Երրորդ հեռագրով, զօրավար Պըլլեր կը յայտարարէ Վիթէ զօրավարին Լէտսմիթի մէջ թէ նախընթաց օր եղած փորձը Գոլէնսոյի մէջ ի դերեւ ելած է և կ'ըսէ թէ ամիսէ մը հաղիւ կրնայ կազմակերպել պաշարման եղական գործողութիւնները քաղաքը ազատելու համար։

Այս հեռագրին մէկ սրբագրութեան մէջ, որ դեկտ. 17ի յաջորդ օրը հասաւ զօրավար Վիթէի, զօրավար Պըլլեր կը հարցնէ թէ քանի՞ օր կրնայ տեւել պաշտպանութիւնը, ան կը թելադրէ թէ քաղաքացիներ կրնար ազատել իր բոլոր ռազմամթերքը և ետքը սանձել կարելի լաւագոյն պայմանները։

«Ինչ որ ալ պատահի, կը յուսայս զօրավար Պըլլեր, մի մոռնաք վառելու ձեր գաղտնի գրութեանց տեսակները և.։»

Սիր Ժորժ Վիթէ զօրավարը պատասխանելով դեկտեմբեր 16ի երրորդ հեռագրին կ'առաջարկէ թէ զօրավար Պըլլեր կը գրաւէ կարելի եղածին չափ ամուր դիրք մը որ իրեն պիտի թոյլատրէ չփման մէջ մնալ Ըշնամիին հետ և իրեն խորհուրդ կուտայ ջանալ ամուր դիրք մը գրաւել։

«Գաղթականութեանց մէջ զինուորագրեցէք ամէն անոնք որոնք զէնք կրնան շարժել և կրնան ձի նստիլ. կացութիւնը պիտի կրնայ բարւոքուիլ։ Լէտսմիթի քաղաքամիջի 10,000 մարդոց կորուստը Անգլիոյ համար ցաւալի աղէտք մը պիտի ըլլայ։ Անոր վրայ այլևս մտածելու պէտք չկայ։ Կը վախնամ որ ձեր քով գալու ճամբայ մը չպիտի կրնամ գտնել։»

Այս յիշատակարաններու հետ մեկտեղ, զօրավար Պըլլեր մամուլին կ'ուղղէ նամակ մը որով կ'ըսէ թէ խնդրոյ առարկայ եղող հեռագիրները կը հաղորդէ իր ստոյգ ձեւովը որուն մէջ պատերազմական նախարարը իրեն յանձնած է հրատարակելու։

Զօրավարը կը յաւելու թէ պատերազմական նախարարին 1891 դեկտեմբեր 16 Թուականի հեռագիրը ստացած է դեկտ. 17ին։ Նախարարին այս հեռագիրը իրեն դիտել կուտար թէ իրեն տրամադրութեան ներքեւ պիտի ունենայ, նաթալի վերաբերեալ գործողութիւններուն համար, այն քանակները զորս տարբեր բանի մը համար գործածել չէր համարձակէր։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Զարը անձնապէս թիկնապահներ և զօրավարներ ընտրած է Էմմանուէլ Թագաւորին և հետեւորդներուն ընդունելութիւնը կատարելու համար։ Իտալիոյ Էլէնա Թագուհին նամակներ գրելով Զարին և Զարուհիին և Բեթերսպուրկի կայս. գերդաստանին, ցաւ յայտնեց իր ամուսնոյն չկրնալ ընկերանալուն համար։ Էմմանուէլ Թագաւորին ընդունելութիւնը անկեղծօրէն սրտագին պիտի ըլլայ և սեթեւեթէ զերծ։

Բեթերսպուրկի Թաղապետութիւնը յանուն ժողովուրդին, Թագաւորին պիտի մատուցանէ աղուհաց։

Ընդունելութեան ծրագիրը հետեւեալ կերպով պատրաստուած է.

Կիրակի 13 Ցուլիս.—Բեթերհոֆ ժամանում և ընդունելութիւն Զարսքոյէ Սէլիի մէջ, ներկայութեամբ կայսերական ընտանիքին։

Երկուշաբթի 14 (առաւօտ) Այցելութիւն Բեթերսպուրկի, ընդունելութիւն իտալական դեսպանատան մէջ։

(Իրիկունը).—Մեկնում դէպի Քրազ Նոյէ-Սէլօ. այցելութիւն ռազմափորձերու դաշտը. գիշերային զօրահանդէս։

Երեքշաբթի 15 (առաւօտ).— Զինուորական մեծ անցք Քրազնոյէ-Սէլօի դաշտը, Զարը և Թագաւորը 48,000 մարտերու զօրանցք մը պիտի կատարեն։

Չորեքշաբթի 16.— Այցելութիւն Քրոնշդատի, նախաճաշ իտալական Գարլօ Ալպէրտօ յածանաւին մէջ։

Դիտելի է որ Վիքթոր Էմմանուէլ Գ.՝ Իտալիոյ առաջին Թագաւորն է որ կ'այցելէ ռուսական արքունիքը.

Իտալիոյ Թագաւորին հետ կը գրասնուի նաև անթել հեռագրին հնարիչը Մ. Մարքոնի։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՆ, 11 յուլիս.— Այսօր արկած մը պատահեցաւ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին, բայց բարեբաղդաբար ցաւալի հետեւանք մը չունեցաւ։ Կառքով պտոյտ կը կատարէր, երբ ձիին ոտքը սահելէն իշխանը կառքէն դուրս ինկաւ։ Իշխանը բնաւ չվնասեցաւ և կրցաւ ճամբան շարունակել հեծիտուն։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի նախարարապետ Մ. Քոմպ շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր գաւառներու կառավարիչներուն, հրաւիրեց զանոնք ծանուցանել կրօնական միաբանութեանց հաստատութիւններուն, որոնք ընկերակցութեանց օրէնքը հաստատած ատեն արտօնութիւն չունէին, և որոնք անկէ ի վեր այդ մասին խնդիր մատուցած չեն, թէ իրենց ութ օր պայմանաժամ որուած է լուծուելու համար։ Այդ պայմանաժամէն ետքը կառավարիչները պէտք է փակեն այդ հաստատութիւնները, որոնց թիւը, երկու հազարի կը հասնի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բժշկական այսօրուան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Թագաւորը միշտ լաւ կը քնանայ և թէ առողջական վիճակին բարւոքումը կը շարունակէ ամէն կերպով։

—Ռիւթէր կ'իմանայ թէ օտար արքունիքները պաշտօնապէս պիտի չհրաւիրուին Թագադրութեան հանդէսին։

ՌԷՕՂԼ.—«Ռէօղնիչէ Զայթունկ» կը հերքէ այն լուրը թէ Գերմանիա մատադիր եղած ըլլայ Բարթուկալի կառավարութենէն գնել Մաքաօ կղզին։

Զէթինէ.— Միրքօ իշխանին նշանածը ու Քոնթ Թանիթինովիչ ընտանիքը, այս իրիկուն, նեէկուզէ հասան։ Ընդունուեցան Տանիլօ իշխանին կողմէ։ Ժողովուրդը համակրական տրտայայտութիւններ ըրաւ։ Իտալական պատուիրակութիւնն ալ հոս հասաւ և ընդունուեցաւ Նիքոլա իշխանին կողմէ՝ ժողովուրդին խանդավառ «կեցցէ՛»ներուն մէջտեղը։ Տէլիպէրօ ծովակալը որ այդ պատուիրակութեան գլուխը կը գտնուէր, Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին կողմէ Նիքոլա իշխանին յանձնեց նամակներ և Օր. Քոնթանթինովիչի համար ականակուռ շքեղ վարսակալ մը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Ռումանիոյ Թագաւորը էթուալ որ Ռումանի պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Սերպիոյ նախարարապետ Մ. Վուչիչ։

ՍՈՐԹԼ-ՕՏՏԷ (Գորնհոլմի կղզի).— Գերմանիոյ կայսրը, այսօր, ընդունեց Մ. Վալտէք-Ռուսոն, որ երէկ հոս հասած էր։

ԲԱՐԻԶ.—Մարթինիքի կառավարիչը կը հեռագրէ թէ յուլիս 9ի հրաբխային բորբոքումին հետեւանքով Սէն-Բիէրի աւերակները այրեր են։ Քարի ու մոխիրի անձրեւ մը 25 վայրկեանի չափ տեղացեր է Մորն-Ռուժի և Ֆոռ Սէն-Տընիի համայնքներուն վրայ։ Բոլոր բնակիչները փախեր են. մարդու կորուստ չկայ։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.—Ցուլիս 12ն 10 Սուէզի ջրանցքէն անցան 85 նաւեր. գոյացած հասոյթն է 2,750,000 ֆրանք։

ԲԱՐԻԶ, 11 յուլիս.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը գումարուեցաւ. նիստը տեւեց ցերեկուան ժամ 2էն մինչեւ կէս գիշերէն մէկ ժամ վերջը։ Վիճաբանութիւնները շատ յուզուած էին։ Ազգայնական երեսփոխան Մ. Օֆֆէ պարսաւանքի քուէի ենթարկուեցաւ։ Վերջապէս Ժողովը քուէարկեց յաւելուածական վարկերը։ Ծերակոյտին կողմէ եղած փոփոխութիւններով։ Երեսփ. Ժողովին արձակուրդը սկսաւ։

ՕՏՏԷ, 11 յուլիս.—Գերմանիոյ կայսրը ընդունեց Մ. Վալտէք-Ռուսոյի այցելութիւնը։ Վիրէլմ Բ. յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ֆրանսայի նախագահ-նախարարապետին։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։

ՎԷՐՈՆԷ.—Իտալիոյ Թագաւորը, որուն հետ կը գտնուին նախարարապետը ու արտաքին գործոց նախարարը, այսօր, Բեղերսպուրկ ուղեւորեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Քիչնէր, այսօր, ՍաուԹէմբթըն հասեր է։

ՍՈՖԻԱ.—Գուլկարիոյ նախարարութիւնը, այսօր, Սոպրանիէին ներկայացուց ծրագիր մը որով բանակին թիւը կը զեղչուի։ Երեք տարի 45,000էն 40,000 պիտի զեղչուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորին բժիշկները յայտարարեցին թէ Թագադրութեան հանդէսին 9ին կատարուիլ։

ՄԻԹԷՆԷՎԱԻԱ

Ամերիգատա Քոնքիքուդ վիլեէթի տախիլինտ Փէրիճ Փորթ պէլէսիտէ տախիրէն Պագ Նամքնտա պիր գարշն 295 կրամ թագիթինտէ պիր չօճուգ տիւնեատա կէթիրմիշ տիր քիպազի պէտէնիեէսինտէ հիչ պիր գուսուր օլմադրընտան, եաչատա պիլէճէկինի ամբրպա պէնան իտիեորար։ Պու չօճուգ շիմտի պիր այլդ սըր. թագիթին 450 կրամը պուլմուշ սըր. չօճուղուն պոյը տօղտուղը վագրի 28 սանթիմէթրօ օլտուղը հալտէ պիր այտան պէրու պիր գաշ սանթիմէթրօ ատահա ուզանմըշ սըր։

ԹԷԼԱԺԻՀԱԹ

Էտիրնէ վէ Սէլանիկ վիլաեէթլերի մալիեէ մուֆԹիշլիեինէ Սէլանիկ վիլաեէթի մուհասեպէ միմէկիրի սատատ Բամի էֆէնտի թային պուլրիմուշ վէ թահլիֆի մահալլինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

Մ Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Անատոլու Գաւազը լիման ըէսիսի միրալայ իզզ. Սէյիտ Մէհմէտ Ֆէֆիզ պէյէ հիւանը խրամէթինէ մէկնի ալԹուն Իմթիյազ միտալեատը ինսան պուլյրուլմուշ սըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԷ

ԹԱԹԻԼՆԱՄԷ ՍՈՒՐԷԳԻ ՅԻՐ

Բումֆա «Թահիտրումա» կազէթասը մուղտիրը ուսուլ վէ գամլտէ հարաքէթէ ճիւրաթ էյլէտիկինտէն, պու կիւնտէն իթիբարէն պիլա միւատէթ Թաթիլ ըլընմըշ սըր։

Ցի 30 հազիրան սէնէ 318

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.— Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մ ուղղեց Վիլհէլմ կայսեր, Անհալդ-Գէսսաուրկի դքսուհիին մահուան առթիւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագիրը Վեհ. Սուլթանին կողմէ վաւերացուած ըլլալով Բարձր. դուռը զայն արտքին գործոց նախարարութեան տուած է որպէս զի յանձնուի Ռումանական դեսպանատան։

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ.— Աւստրիական դեսպան Պ. Քալիչէ առջի օր տեսնցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճեցաւ չորհել Յոյն որբանոցի մը վերանորոգիչ Բրինքիբօ Բոլսոի յեանեալ 1000 ոսկիի կալուածատուրքը։ Այս ազգիս Ցունաց Մ. Պատրիարքը կայս. Պալատ գնաց իր երախտագիտութիւնը մատուցանելու։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ ԵՒ ՔԱՐԱԹԻՆԱ.— Քաղաքապետական Ժ. չրջանակին առողջապահական քննիչները տպի որ իրենց չրջանակին նպարավաճառի, մսավաճառի, և սրճարանի խանութները այցելելով քննեցին և գտնուած հակառողջիկ պարագաներուն վրայ տեղեկագիր մատուցին պատկանելի իշխանութեան։

—Ռուսիա՝ Պոլսէն եկողները մաքար կը նկատէ։

—Ռումանիա ջնջած է Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ դրած քարանթիները։

—Քէօսթէնճէի և Պոլսոյ մէջի չրջանային երթեւեկը վերանատուած է։

—Ցունաստան ջնջած է Պոլսէն եկ-

(**) Տես «Մանզումէ» թիւ 356

կողերուն դէմ դրած քարանթինան, միայն բժշկական քննութիւն մը պիտի կատարուի։

—Գուրիէլէն կը հեռագրեն թէ Իմամնիա Բօրթ-Սայիտի ժամանումեան դէմ 10 օրուան քարանթինա դրած է։

—Նախընթաց օր Ալեքսանդրիոյ մէկ ժամաբաստի մէկ դէպք պատահեր է։

—Գուլկարիա նախընթաց օրուընէ սկսած է Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ իր դրած բոլոր առողջապահիկ միջոցները և բժշկական պարզ քննութիւն մը միայն պիտի կատարուի ապրիլ վերջ նոյնիսկ չոգեկառքին մէջ՝ Հապիպիլիոյի և Հարմանլլի կայարաններու ճամբուն վրայ։

Գուլկարիա ջնջած է նաև հականախումբ ապրանքներու և բացի հեռաբեալ ապրանքներէն բոլոր միւսները ազատ են մանելու իր երկիրը։

1.—Կենդանական թարմ արտադրութիւններ, ինչպէս սմբակ, չաղուած և չչորցուած ալիք, ոսկոր, մազ, չհարթուած կաշի, և այլն։ 2.—Իր վաճառանիւթ ըրկուած գործածուած հագուստ, ճերմակեղէն, անկողին, վերմակ, և ամէն տեսակ գործածուած առարկայ, հակ կապուած քարշ և ձորձ, պարկ, զգեստ, կապերտ, ասեղնագործներ են։ 3.—Իսկ ան կարասի ըլլալը վկայագրով մը հաստատուած բոլոր գործածուած ապրանքներուն մուտքը ազատ է։

—Եգիպտոսէ և կամ ուրիշ կասկածելի տեղերէ եկած չոգեկառքերը Ղալաթիոյ քարանթին չպիտի մտնեն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալութիւնը իր գաւառակներու Դայմաքամներուն ազդարարեց որ, երբ հանրային անդորրութեան վերաբերեալ դէպքեր,—ինչպէս ոճիր, յարձակում, յափշտակութիւն են,—պատահին, անմիջական միջոցներ ընձեռելէ զատ, պէտք է խընդիրը իսկոյն տեղեկացնէ կուսակալութեան։

ՎԱՆԱՁ նահանգին և գաւառներու կեդրոններուն մէջ յանձնաժողովներ կազմուեցան՝ տասանորդի տուրքերուն յետնեալ մասերը գանձելու։ Նահանգին կեդրոնին մէջ կազմուած յանձնաժողովին նախագահն է կուսակալութեան օգնական Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ.։ Յանձնաժողովին կ'անդամակցի նաև Թէրզիպաշեան Աւետիս էֆ.։

ԱՏԱՆԱՑԻ տիպար-ագարակը երկրագործական վարժարանի մը պիտի վերածուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ֆերահնամ իշխանը Բարիզի մէջ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է արձակուրդով հոն գտնուող Բոնաբարթեան Բարթաորի էֆ.ի։ Հետեւեալ կիրակի օրը իշխանին տուած հացկերոյթին ներկայ գտնուած է նաեւ նոյն անձը, իր տղուն ու աղջկան հետ։

—Պուլկար կառավարութիւնը 174 հազարէն 134000 ֆր.ի իջեցուցած է իր պուլկար եկեղարքարանին յատկացուցածը։ Ազատական գումարը։

—Պատերազմական նախարարը Սոպրանիէին ներկայացուց ծրագիր մը սարեկան զօրահաւաքութիւնը եռեք տարուան համար իբր փորձ, հետեւեալ թիւերուն իջեցնելու։ 13080 հետեւակ զօրքի իսկ 5000 հոգի ուրիշ զօրքերու համար։ Արձակուածները տարեկան 40 ֆր.ի տուրք մը պիտի տան։

—Պուլկար պատերազմական նախարարը կարգ մը զինուորական պիտոյքներ ապսպրած է գերման գործարաններու։

—Աժանս Նասիոնալի 11 յուլիս թիւով կը հեռագրեն Սոֆիայէ։ Պուլկար նախարարութիւնը այսօր Սոպրանիէին ներկայացուց ծրագիր մը որ զօրահաւաքութեան զեղչումը կը տրամադրէր։ Այդ զօրքերը մինչեւ այսօր 45000 էին. ասկից վերջ 40000 պիտի ըլլան։

ԳԱԼԱՏԱՅԻ Միրքօ իշխանին նշանածը և Բոնաբարթիովիչ ընտանիքը յուլիս 11ին Նիէկիւզ հասան և ողջունուեցան Տանիլ։ իշխանին կողմէ։ Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ընդունեց զանոնք։

Նոյն օրը հասաւ նաև իտալական պատուիրակութիւնը և ընդունուեցաւ Նիքոլա իշխանին կողմէ, ժողովրդին բուռն ծափերուն մէջտեղ։ Պատուիրակութեան պետ ծովակալ Տէլիպէրօ իշխանին յանձնեց իրեն և զաւկին ուղղուած նամակներ, ինչպէս չքեղ վարսակալ մը նշանած Օր.ին, Իտալիոյ Վեհապետական ամոլին կողմէ։

—Շաբաթ օր Զէթինէի մէջ կատարուեցաւ Գարատաղի իշխանին տղուն Միրքօ իշխանին ամուսնութիւնը Օր. Նաթալի Բոնաբարթիովիչի հետ, կնքահարութեամբ պատերազմական նախարար Մ. Ժ. Բլամանցի։

Ռիժին եւ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.—Մերթինցի Վարժապետեան և Աւետիս Զէրչեան էֆ.ներու 1306.7 տարիներու մէջ մշակած ծխախոտներուն գնահատումին առթիւ անհամաձայնութիւն ծագած էր Ռէժիին և յիշեալ էֆ.ներուն գնահատողներուն միջեւ։ Տեղին գաւառական ժողովը խնդիրը արդարապէս լուծելու համար երրորդ գնահատող մը որոշած էր իր կողմէ որուն որոշած գնովը ստիպուած էր Ռէժիին գնել ծխախոտները. սակայն Ռէժիին նորէն չուզեց համակերպիլ, ուստի Գաւառ. վարչութիւնը կնքեց անոր դրամարկղը։ Ռէժիին կողմէ կուսակալութեան եղած դիմումներուն վրայ բանակցութեան սկսուելուս երմական նախարարութեան հետ։ Արդ, Ռէժիի օրէնքին 25րդ յօդուածը կ'ըսէ թէ՝ երկրագործներուն և Ռէժիի միջեւ ծխախոտի գնոյն մասին անհամաձայնութիւն երբ ծագի երկու կողմէ մէյմէկ գնահատող կ'ընտրուի, եւ երբ անոնք ալ համաձայն չգտնուին, Գ. գնահատող մը մը կ'որոշէ գինը և Ռէժիին պէտք է նոյն գնով գնէ ծխախոտները։ Այս օրէնքը բարեփոխուած է հետեւեալ կերպով։ Եթէ Գ. գնահատողի մը ընտրութեան առթիւ երկու կողմէ չկրնան համաձայնիլ, կառավարական պաշտօնեաներէ յանձնաժողով մը պէտք է կազմուի, որուն կ'անդամակցին նաև երկու կողմէն ալ մէյ մէկ ներկայացուցիչ։ Այս յանձնաժողովին պաշտօնն է գնահատիչ մը ընտրել, որուն որոշումին պէտք է հպատակի Ռէժիին։ Այս որոշումը արդարութեան նախարարութեան կողմէ հաղորդուեցաւ բոլոր դատական պաշտօնեաներուն։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ.—Մուսուլի նահանգին Կերվի և Պաղտատի Էպու'ըլպիէ Պինիվէյօի ցեղերուն միջեւ երկար ատենէ ի վեր տիրած անհամաձայնութիւնը չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին վերջացած է։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԵԻ վարչական ժողովին նախագահ Պերմէ հրամանատարը քանի մը օր ուշացած ըլլալով Եքաթերինսպուրկի մէջ, շաբաթ օր Սօֆիա հասաւ ուր կարգադրելէ ետք Ռումելիի յետնեալ տուրքերուն խնդիրը, Պուլիս պիտի գայ վաղը։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու ընկերութեան ընդհ. տնօրէնի օգնական Մ. Հիւկէնն քանի մը օրէն Եւրոպա պիտի մեկնի։

ԵՆԻ ՁԱՄԻ բակին մէջէն պիտի վերնայ այլևս առեւտուրը և ոչ է վաճառող չպիտի մնայ հոն։

ԿԱՑՍ. քաղաքային վարժարանը այս տարի 34 շրջանաւարտ ունի։

ՓՈՒՌԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ գտնուած փուռերուն մէկ ցանկը պահանջուած է Տէֆթէրը խաբանի վարչութենէն։

ԱՐԱԲ ՉԻԵՐԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ.—Անցած շաբաթ օր Լոնտոն Մր. Վիլֆրիտ Պլոնտ անուն անձը յայտարարած էր թէ արաբական գեղեցիկ ձիեր պիտի ծախէ իր վաճառատունին մէջ։ Այս յայտարարութիւնը բաւական եղած էր թագաւորութեան հանդէսին համար այլեւայլ կողմերէ եկած պատուիրակները հոն քաշելու, մասնաւորաբար հնադիկ իշխանները և մեծամեծները, որոնք ամբոխը շատ բարձրերը հանեցին։ Այդ առեւտուրին մէջ 25 ձի 70118 ֆր.ի ծախուեցաւ այսինքն ամէն մէկ ձի 2800 ֆր.էն աւելի։

ՌՈՒՏՐԱՆԵՐԸ.—Մաքսային քիմեագէտներուն հրահանգ տրուեցաւ որպէս զի օտար երկիրէ բերուած բրնձափոչիներուն (բուտրա) համար ըրկուած տեղին Օսմ. հիւպատոսին մէկ վկայականը պահանջուի անոր խառնուրդ չըլլալը հաստատող։ Նաև այն պարագային երբ ապրանքին «ֆորմիւլ»ը ներկայացուի փոչին պէտք է տարալուծել հասկընալու համար թէ անոր քաղադրութիւնը կը համապատասխանէ «ֆորմիւլ»ին, ապա թէ ոչ ինչպէս առջի պարագային, պէտք է ետ ղրկեն այդ փոչիները։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Մ. Իվան կէշով, իր կնոջ ու զաւակներուն հետ. Վիշիի ջերմուկները մեկնեցաւ երկու ամսուան արձակուրդով։

ԱՐՄՏԻՒԻ ՀԱՊԱՐԱԿԸ — Անցած շաբթու 50,000 քիլէ ցորեն եկած է Պոլիս և հետեւեալ գիներով ծախուած է։

Ճերմակ Ա. 9½. Բ. 10¼-10½ խառն Ա. 10½-11 հաճարով խառն 11¼-12. Մեւ Ծովէն եկած խառնը 11¾-12 ղրշ.։ լիպրային վար։

Կարծր ցորենին գինը տեսակին համաձայն 30½-34 ֆր. այս ապրանքը Իզմիրի մէջ փնտռուելուն շատ մը ապրանք ղրկուած է հոն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՀԵՏԻՈՏՆ,—Գրած էինք թէ Իզմիրցի յոյն երիտասարդ մը հետիոտն աշխարհի շրջանն ընելու համար ճամբայ ելած եւ մինչեւ Ռումանիա հասած է եւ։ Ցիչեալ ճամբորդը իր ծախքերը հանելու համար «Յոյնի մը ճամբորդութիւնը» անունով գիրքերէն թերթ մը հրատարակած, և մինչեւ հիմա 600 բաժանորդ չտնած է, թիւ մը՝ որուն հասնելու համար անշուշտ մեր շատ մը թերթերը ա՞խ կը քաշեն, անանկ չէ՞, ու կտոր կտոր կ'ըլլան։ Սակայն երիտասարդը այդ չափով ալ չէ գոհացեր և յունարէն մաս մը ալ հրատարակելու ձեռնարկեր է։ Այդ թերթին մէջ երիտասարդը մանրամասնօրէն կը պատմէ իր ճամբորդութիւնը. նեղութիւնները, քաղցրութիւնները, դէպքերը եւն։ Ճամբորդութեան մէջ 750 ֆր. ծախսեր է եւ ուղ եղեր է ուր կտոր մը հայի մէկ ֆրանք տուեր է գիւղացիներուն։ Օսմ. երկիրներու մէջ սակայն ոչ միայն չէ ծախսեր, այլ եւ 100 ֆր.ի չափ ալ դրամ հաւաքեր է։

ԳՈՂ ԳԻՆԵՊԱՆՆԵՐ.— Հէյպէլիի առջեւ խարխած առաղձի նաւու մը նաւապետը Ճէլատիս, Նախընթաց օր ժամը 6ին Ղալաթիա Պէյզատէ փողոցի Միլոյին գինետունը կ'երթայ ու կը սկսի խմել. գաւաթները ախորժակ կը բերեն մեր մարդուկին, և ախորժակն ալ՝ գաւաթի ու չիչի կուիներ։ Վերջապէս իրիկուն կ'ըլլայ, գիշեր կ'ըլլայ, տակաւին կը խմէ և յեռոյ իր պարագը տալու համար քրսակը կը հանէ և քրքմից մը կուտայ որուն վրան չեն բերեր. այս բանէն կը տարակուսի նաւապետը, սակայն ձայն չհաներ։ Աչքերուց գինեպանները անոր պարտա քսակը տեսած ըլլալով, անոր անկ մը մրափելէն օգուտ քաղելով, կը մօտենան և քսակը կը հանեն ու մէջէն 6 օսմ. 5 քրիմից և 2½ անգլիական ոսկիները գողնալով, անոր տեղ մէճիտիէի քառորդ մը և քանի մը հատ պղինձ դրամ կը դնեն։ Գիշերուան ժամ 3ին, գինետունին օրինապէս գոցուելու ժամանակը, մարդը քունէն կ'արթննցնեն ու ճամբու դնել կ'ուզեն, սակայն անիկա ամէնէն առաջ գրպանները կը նայի և տեսնելով որ քսակը փոխխուած է, չիտակ ոտիկանատուն կը դիմէ։ Հաստատուած ըլլալով որ գինետունէն գողցուած էր նաւապետին դրամը, գինեպանը և տեղեկատարը ոստիկանատուն տարուեցան։

ՍԱՆԱՆՆԵՐ.— Կ. Պոլիս Զարշամպայի կողմերը տասղձավաճառ Ստեփան Բարսեղեան անանկ հոչակուեցաւ Առեւտրական դատարանին կողմէ և դատարանին անդամներէն Բիզա պէյ ժիւժ քմիսէր իսկ փաստաբան Բարսեղակ Ա. Պալըքճեան էֆ.ն առժամեայ սնտիք կարգուած են։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ առտուն մօտ հրդեհ ծագեցաւ Գուլէգաբու Թիւնէլի չէնքին կից Լէօֆլէրի ծանօթ տպարանին վարի յարկէն։ Դրացիները և ոստիկանները ամէնէն առաջ պայթիւն մը լսեցին, և երբ հոն փութացին, տեսան որ բոցերը պատած էին մեքենաներու յարկը. ջուրի եւ միջոցներու պակասը օգնութիւնները ուշացուցին, և երբ ամէն կողմէ հասան, արդէն հրդեհը պատած էր բոլոր չէնքը։ Հովին սաստկութենէն այրեցաւ ամբողջ տպարանը և բովի ճաթոնական ապրանքներու վաճառատունը։ Այս վերջինը սակայն ապահովագրական ներկայացուցչի մը կողմէ պարպուած էր։

Ոստիկանութիւնը, ապահովագրական ընկերութիւնները խնդիրը կը քննեն, հրդեհին պատճառները և պատասխանատուները երեւան հանելու. քանի որ կիրակի առտու պատահած է կրակը և շաբաթ օրուընէ արդէն գողցուած էր տպարանը կիրակի ըլլալուն։

Տպարանը առաջ 3000 ոսկիի ապահովագրուած էր թէեւ, սակայն վերջերս 3500ի բարձրացուցած են եղեր։

ՀՐՁԻԳ.— Եղեռնադատ ատանը ցմահ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց նպարավաճառ Էֆթիմը, որ Ղալաթիա, Խարաճի փողոցին մէջ իր խանութը արժէքէն աւելի ապահովագրելով, դիտմամբ հրդեհի տուած էր։

ԱՒԱԶԱԿ.— Ալաշկերտի Աղեռաղէ գիւղէն հոչակաւոր աւազակապետ Ֆարիս, իր չորս ընկերներուն հետ, վերջերս փորձեր է գիւղերանց յափշտակել Հասան Գալէի շրջակայ արջառները, սակայն ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել աւազակապետն և իր ընկերներէն մէկը, իրենց զէնքերով և ձիերովը։ Միւս երեք աւազակները յաջողեցան փախչիլ։

Կարդալ Դ. Երեսը Տիկին Հիւսէյինճեանի ազդը։

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱՑԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք մեր մեծայարգ Գործակալներէն որ հաճին ընդ. փոյթ մեզ ղրկել իրենց հաշիւները, եթէ չեն ուզեր որ թերթին առաքումը դադրեցընենք։ Այս մասին պիտի սպասենք մինչ յառաջիկայ յուլիս 10 միայն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՅՈՒՆԻՍ 15ին Պայազիտ հասեր է Վանի առաջնորդ Տ. Սահակ եպսկ. և այցելեր է տեղւոյն վարժարանը։ Ն. Սրբազնութիւնը տեղւոյն Առաջն. փոխանորդ Տ. Ներսէս քահանայի յանձներ է Ս. Հայրապետին այն կոնդակը որ արտօնութիւն կուտայ իրեն մանիշակագոյն ծաղկեայ փիլոն կրել, իբր վարձատրութիւն իր բարւոք ծառայութեան։

Պ. ԱԲԵԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ «Արեւելք»ի կովկասեան թղթակիցը կը գրէ թէ, Պարականանցի երիտասարդ հայ գրագիրներէն մը՝ Պ. Կ. Աւետեան իր նշանախօսութեան և ամուսնութեան առթիւ 30000 ռուպլի նուիրեր է, իր կնոջ անունով աղջկանց վարժարան մը բանալու։ Այդ դպրոցը պիտի բացուի Թէհրանի մէջ, ուր վերջերս հայ հասարակութիւնը դպրոցի համար չէնք մը կառուցած էր։ Պ. Աւետեան յանձնառեր է 1500 ռուպլի վճարել տարեկան, իբր դրամագլուխ տոկոսին, 600 ռուպլի ալ նուիրեր է դասական առարկաներու գնման և գրադարանի հաստատութեան համար։ Աղջկան հայրն ալ, Պ. Գաբրիել Թարասեան խոստացեր է ինքն ալ նոր վարժարան մը բանալ իր դրամով, և նուիրեր է 300 ռուպլի՝ հաստատուելիք դպրոցին պէտքերուն համար։

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ Տիկին Սիրանոյշի Շուշիի մէջ մօտերս պիտի սկսին հայ դերասանական ընկերութեան ներկայացումները, Խանտամիրեան թատրոնին մէջ։ Խումբը կը կազմեն հետեւեալ դերասանները.— Տիկին Աւետեան, Օր. Նուարդ, Տիկին Սիրանոյշ, Տիկին Փառանձեմ, Օր. Ռնարիկ, Պ. Պ. Ալիխանեան, Աղայեան, Արմենեան, Աւետեան, Բերոյեան, Զարիֆեան, Մելիք-Յովսէփեան, Ռշտունի եւն.։ Իսկ խումբին ռէժիսէորը կը կազմեն թատերական հետեւեալ կարողները «Հորենական Տուն», «Իգիէլ», «Գամելիա-զարդ Տիկին», «Տիկին Սանժէն», «Հայլէդ» եւն.։

ՁԱՐՏԱՐԱՊԵՏ Մելիքոսեան էֆ. որ Սորսորի վանքը գացած էր հողերը քննելու համար, շատ յարմար տեսեր է զանոնք և յայտներ է թէ նպաստաւոր տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ կեդրոնի խնամակալութեան։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշեց նախորդ տարուան նման շրջաբերական մը ուղղել մայրաքաղաքիս Ազգ. նախակրթարաններու տեսուչներուն և աւագ ուսուցիչներուն, որպէս զի իրենց վարժարանին ուսմանց մէջ յառաջադէմ և վարքով դովելի երկսեռ ուսանողներուն մէջէն ընտրութեամբ մէյմէկ աշակերտի անունը ներկայացնեն, Խորհուրդին կողմէ մէյմէկ բարեկիր տրուելու համար։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ էֆ. հրաւէր ուղղած ըլլալով Ուսումն. Խորհուրդին՝ ներկայ գտնուելու իր վարժարանին ընդհանուր հարցքննութեանց, Խորհուրդը որոշեց իր անդամներէն մէկ քանին ղրկել... Թերեւս գալ տարի, քանի որ Պէրպէրեան վարժարանի քննութիւնները երէկ աւարտեցան արդէն։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Երէկ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին առթիւ, Օրթագիւղի Հայ-Հռոմէական-նաց եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնն ըլլալով, հոծ ընտրեալ բազմութիւն մը ներկայ էր։ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին Լուսաւորչեան վարժարանէն պատարագիչ սրբազանը Գերերջ. Կ-Պոլսոյ Էմմանուէլեան Հռոմպտառով առաջնորդուեցաւ եկեղեցի ուր ընտիր դպիրներու խումբ մը քաղցրանուագ կ'երգէր։ Պատարագիչ սրբազանին կը սպասաւորէր փոխանորդ Արփիարեան եպսկ.։

Ճաշու դրքէն վերջ հայր Բարսեղ Զատոյեան աւուր պատշաճի քարոզ մը խօսեցաւ ներկայացնելով Գրիգոր Լուսաւորչի կեանքը, և մաղթեց ժողովրդեան որպէս զի եկեղեցւոյ աւանդական սովորութիւնները անխախտ պահէ, և զգուշանայ օտարին սեթեւէթներէն և չհեռանայ իր եկեղեցւոյն հնաւանդ ծէսերէն։

Արարողութենէն վերջ, մեծ թափորով եկեղեցիէն դուրս ելած պահուն, եկեղեցւոյն մէջ պատարագիչ սրբազանը բարեմաղթութիւններ ըրաւ նորին Կայսերական Վեհափառութեան արեւշաւութեան համար, ուրկէ վերջ առաջնորդուեցաւ նոյն թափորով լուսաւորչեան վարժարանը, ուր ներկայք անուշեղէններով և օշարակներով մեծարուեցան, հոն Կ. Պատրիարք Էմմանուէլեան սրբազան խոստացաւ ամէն տարի ներկայ գտնուիլ սոյն տօնախմբութեան։

Կոդմէ ի պատիւ Ն. Ամենապատուութեան հացկերոյթ արուեցաւ ուր ներկայ էին կղերական դասը և Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն մէկ քանիներ։

Պէտք է ըսել որ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները կարգապահութեան համար պէտք եղած ջանքը ըրին, ինչ որ շնորհաւորութեան արժանի է։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏ. Ա. Կ. ՊԷՏԻԿԵԱՆԻ

Ինչպէս գրած էինք շաբաթ օր, պատուելի Պետիկեանի մարմինը ուրբաթ օր, իր տունին մէջ կատարուած յուղարկաւորական պաշտօնէ մը ետք, փոխադրուած էր Ֆէրիգիւղի Բողոքականաց մատուռը ուր կը մնար մինչեւ երեկ։

Հայ-բողոքական հասարակութիւնը ամէն կողմէ, ի մասնաւորի Կէտիկ Բաշայէն, որուն սիրեցեալ հովիւն էր, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ հայ և օտարազգի անձնաւորութիւններ, բարեկամներ, ծանօթներ և լրագրի ներկայացուցիչներ փութացեր էին վերջին յարգանք մը մը մատուցանել պատուելիին։

Ժամը եօթնին սկսաւ թաղման արարողութիւնը, որուն կը նախագահէին Տր. Կրին, Տր. Հ. Ս. Պարնըմ, Տր Զէմպլրը, և բրօֆ. Յակոբոս Հ. Ճէմիրեան իսկ ներկայ էին բոլոր պատուելիները և հովիւները։

Այս պաշտօնին մէջ երգուեցան հանգուցեալին ամէնէն աւելի սիրած երգերը, կարդացուեցան աղօթքներ և քարոզներ խօսուեցան ուրի յայտ բերուեցան մեռելին իբր ընտանեաց, պաշտօնի, և աշխարհիկ մարդ ունեցած գնահատելի ձիրքերը, ազնիւ նկարագիրը, գթոտ սիրտը և մեղմ ու բարի արարագրութիւնները։

Արարողութենէն ետք, թափորը առաջնորդուեցաւ անգլիական գերեզմանատունը՝ ուր կարճ դադարէ մը և քանի մը աղօթքներէ ետքը հողին յանձնուեցաւ Պատ. Ա. Կ. Պետիկեանի մարմինը։

Իզմիրի երեւելի Հայերէն Կարապետ էֆ. Պալեօզեան, որ յաճախ Բարիզ կը ընկէր, անցած շաբթու մեռեր է ֆրանսական ոստանին մէջ, ուրկէ մարմինը յատուկ շոգենաւով Իզմիր պիտի փոխադրուի առաջիկայ երեքշաբթի օր։

Հանգուցեալը բաւական կարեւոր հարստութիւն մը կը ձգէ։ Կենդանութեանը ժամանակ առիթ չունեցանք ընդարձակելի մէկ բարեգործութիւնը լսելու, մաղթելի էր որ գտնէ մեծաբաժէ կասկով մը լեցնէր իր կենդանութեան՝ դատարկ թողուցած բարեգործական պակասը։

Եթէ հանգուցեալը այդ կանխահոգութիւնը չէ ունեցած, մեծահարուստ ժառանգորդները՝ բնականաբար վեհանձնութիւնը պիտի ունենան բաժին մ'ալ բարեպատակ հաստատութեանց հանել անոր ձգած դրամէն, երբ այնչափ մեծ պէտք կայ հիմա Իզմիրի եկեղեցիին համար բացառիկ բարերարութեան մը։ Միւս կողմէ նկատելով որ հանգուցեալ հարուստը ընկ կեսարացի էր և Ս. Կարապետի վանքը հիմա անհրաժեշտաբար հազար ոսկիի պէտք մը ունի դպրոցին շինութիւնը աւարտելու, վստահ ենք որ Պալեան Տրդատ Սրբազան անհրաժեշտ դիմումը պիտի ընէ ժառանգորդներուն, ոսկի տաներով դրօշմել կարողանալու համար իր նախկին ղրաֆիէին անունը, Ս. Կարապետի դպրոցին ճակատը։

Արիֆեան ընտանիքը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց, որոնք ներկայ գտնուեցան հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ԽԱՏԷՄ ԱՐԻՖԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 10ին (Ն. Տ.) Դշ։ Գիւերթիներուն տարեթուականն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտ.ի սկիզբը, և միւս կէսը Յունվարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3, իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Վարժարանին յայտագիրը փոփոխողներուն ձրի կը ղրկուի։ Բանակցութեանց համար գրել առ Տոքթ. Ս. Գալալեան, Ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար։ 1—10

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Յուլ.— Թագաւորին թագադրութեան թուականը տակաւին որոշուած չէ, բայց թագաւորը կը պնդէ որ կարելի եղածին չափ չուտով կատարուի։ Հաւանական է որ օգոստոս 20ին տեղի ունենայ։

—Այսօրուան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ թագաւորին առողջութիւնը խիստ գոհացուցիչ կերպով կը յառաջդիմէ։ Այսուհետեւ երկու օրը անգամ մը տեղեկագիր պիտի հրատարակուի։

—Թագադրութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ օգոստ. 8ի և 12ի միջեւ։ Թագադրութեան օրը մօտերս պիտի որոշուի։

—Լորտ Քիչնէր Սուուէզքթրն հասնելով, խանդավառ ցոյցերով ընդունուեր է։ Լորտը անկէ Լոնտոն երթալով Կալլէսի իշխանին կողմէ դիմաւորուեր է կայսրանին մէջ։ Սէն Ճէյմսի պալատին մէջ նախաճաշ մը տրուեցաւ, ի պատիւ Քիչնէրի, ուր ներկայ գտնուեցան Կալլէսի իշխանը, Քէմպրիճի դուքսը, Ռոպէրտ դեր-կոմսը, Լորտ Սալզպըրի և ուրիշ նախարարներ։

Նախաճաշէն վերջ, Լորտ Քիչնէր Պըքինկէմի պալատը առաջնորդուեցաւ, ուր ներկայացաւ Թագաւորին և Թագուհիին։

ԲԱՐԻԶ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Թրոմպիոյ նախարարը մերժած է ստորագրել Բանտական դաշնագրութիւնը, առարկելով որ ոչ է տեղեկութիւն տուած չէ տակաւին այդ մասին իր կառավարութեան։

—Խորհրդարանը արձակուրդի սկսաւ։

ՀՌՈՄ.—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Կոմս Լամստորֆ և Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Բրինէթթի, Բեռերսպուրկի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան եւ առեւտրական դաշնագրութիւնը պիտի քննեն։

ՌՈՁԷՆ.—Իտալիոյ թագաւորը հոս հասաւ. ժողովուրդը խանդավառ ծափահարութիւններ ըրաւ։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուս մամուլը շատ նպաստաւոր կերպով կը խօսի Իտալիոյ թագաւորին այցելութեան վերաբերեալ։ Մամուլը դիտել կուտայ թէ երբեակի վերանորոգումէն վերջ տեղի ունեցած այս այցելութիւնը մէկ ապացոյցն է Եւրոպայի միջազգային բարւոք յարաբերութեանց։

ՊՐԻՒՔՍԷԼ.—Գլէնիգամի թագուհին, որ պաղ առնելով հիւանդ պառկած էր բաւական ծանր կերպով, առողջութիւնը սկսած է բարւոքիլ։ այնպէս որ առ այժմ ոչ է մահացու։ Վիրաբոյժներ չպատուեր։

ՎԻՐՊԱՎԷՆ.—Իտալիոյ թագաւորը երիկունը հասաւ. կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ Տոլկորուքի և Թրուպէցքոյ իշխաններուն կողմէ։ Նուագախումբ մը իտալական երգը երգեց։ Թագաւորը կէս ժամ վերջ, Ս. Բեթերսպուրկ մեկնեցաւ։

ՋԷՐԻՆԷ.—Միրքօ իշխանին գընդապետ Գոնտատնտինովիչի աղջկան հետ ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր կերպով այս առաւօտ։

Հանդէսին կը նախագահէր Զէթինէի մեդրոպոլիտը, իր շուրջ ունենալով ամբողջ կղերական դասը։ Նորապսակ ամուսինները արարողութենէն վերջ դիւանագիտական մարմիններու, նախարարներու և բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու շնորհաւորութիւնները ընդունեցին։ Կէսօրին մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ պալատին մէջ։

ՄԱՐԹԻՆՔԹԷ ԱՂԷՏՔԸ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆօռ ար Ֆրանսէ քաղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ուրբաթ օր յուլիս 11 Բէլէ լեռը նոր ժայթքում մը ունեցաւ։ Կրակի տեղատարափ մը թափիլ սկսաւ. անձի կորուստ չկայ. բնակիչներուն կղզին այդ մասէն հեռացած ըլլալնուն համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

12 Յուլիս 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	101 22
Բէժի		(Tab. Turcs)	322 —
Գօնսոլիտ.		(R. Turque D.)	27 45
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	117 —
Պանք. Օթթ.	1 52	(Banque Ott.)	555 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	143

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գատրգիւղ՝ եկեղեցւոյ դիմաց Զբաղքեան դեղարանը միշտասպան թարմ ու ազդեցիկ փոչի միչտ պատրաստ կը գտնուի գոհացուցիչ գինով։

ՄԻՇՏ ՆՈՐ, ՄԻՇՏ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ

ԸՆԹԵՐՑՈՂԸ միշտ հրապուրիչ նորութիւն մը կը փնտռէ, ամէն անգամ որ թերթը ձեռք առնէ։ ՄԱՆԶՈՒՄԻ՝ հասարակութեան այս արդար փափաքը նկատողութեան առնելով, ջանացած է ամէն օր նոր անակնկալով մը, հաճելի բերանփոխով մը ներկայանալ ընթերցողներուն, միշտ գերակշիռ պահելու համար իր դիրքը լրագրական ասպարէզին մէջ։ Աւելորդ է թուումը ընել այն օգտակար նորութիւններուն որոնք թերթիս հրատարակութեան ընթացքին մէջ երեւցան և պիտի երեւին դեռ, ցորչափ հասարակութիւնը գիտնայ գնահատել զոհողութիւններու արժէքն ու արհամարհել միօրինակ լեցցումները։

Առաջիկայ ՅՈՒԼԻՍ 8ի ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրուան թուով քաղցր անակնկալ մը պիտի ներկայացնենք, որմէ քաջայոյս ենք որ խիստ գոհ պիտի մնայ հասարակութիւնը։

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ մտեցած է իր վերջաւորութեան, որպէս զի բերանփոխ մը ըլլայ, մեր եւրոպական վէպերուն հետ պիտի սկսինք հրատարակել նաեւ տեղական նոր վէպ մը՝ ՊՈԼՍԱՀԱՑ ՄԵՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ։

Հեղինակը հրապարակի ծանօթ գրողներէն է, որ գիտէ հրապոյր ցոյցքնել իր տողերուն մէջ։ Բառերու ներդաշնակութիւն, դարձուածներու ճարտարութիւն, խնամուած ոճ, մաքուր միօրինակ լեզու և մանաւանդ նուրբ սրախօսութիւններ՝ գլխաւորաբար աչքի կը զարնեն ՊՈԼՍԱՀԱՑ ԲԱՐՔԵՐԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ այս նոր վէպին մէջ, որ ծայրէ ծայր լեցուն է հետաքրքրաշարժ դէպքերով ու սրամայոյզ իրողութիւններով։

Իրաւ է որ օդային անցքեր, մտացածին պատկերներ և այժմէութենէ ինկած ոճիրներ չկան այս տեղական վէպին մէջ. բայց ճշմարիտ իրականութիւնը կայ որ իր բնական հանգոյցներով կը հրապուրէ, կը քաշէ, կը մագնիսացնէ ընթերցողին ուշադրութիւնը. քանի որ ան՝ մօտէն կը ճանչնայ վէպին անձինքն ու անոնց ապրած միջավայրը։

Հեղինակը որ ի հարկէ պիտի թոյլատրէ մեզ անունը դրօշմել վէպին ճակատը, արդէն այն ատենին փափկանկատ լեզու մը գործածած է որ անոր այս հեղինակութիւնը սիրով կրնայ կարդացուիլ ամէն հասակի անձերէ և նոյն իսկ օրիորդներէ ու պատանիներէ։

ԹԱՌԱՆԳՈՐԴԷՆ եւեթ ուրիշ գրիչէ ըղխած տեղական վէպ մը, որ ծայր ատիճան խնամով գրուած է, վստահ ենք որ ԲԱՄԻՄԻ վէպերուն չափ ընդունելութեան պիտի արժանանայ հասարակութենէն, որ այնչափ ախորժ կ'զգայ իր կեանքէն կազմուած գրութիւններէ։

Անոնք որ տեղական վէպ կարդացած չեն, պէտք է փութան կարդալ մեր նոր վէպը, ուր պոլսահայ կեանքը իր ամէն գոյներով պատկերացած է խիստ բնական երանգներով. հարուստը, արհեստաւորը, աղքատը, միջակութիւնը, աշխարհականը, կղերը, ամէնքն ալ ներկայացուած են, որոնց ամբողջութիւնը կը բերէ նայ կատարեալ գաղափար մը տալ Պոլսահայոց ընտանեկան բարքերուն վրայ։

Փորձառութեամբ տեսանք որ չատեր նախ անփոյթ գտնուեցան ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԻՆ նկատմամբ և հրատարակութեան առաջանալէն ետք վէպին առաջին թիւերէն բաժանորդագրուիլ ուզեցին դժուարութեան մատնելով թերթիս վարչութիւնը։ Ուստի կը յիշեցնենք գաւառներու պատ. ընթերցողներուն որ զանցառութիւն չընեն և հիմակուընէ փութան բաժանորդագրուիլ «ՄԱՆԶՈՒՄԷՆ», կարդալու համար

ՊՈԼՍԱՀԱՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՎԷՊԸ

որ կ'սկսի հրատարակուել 1902 Յուլիս 8ի երկուշաբթիէն, իբր թերթօն «ՄԱՆԶՈՒՄԷՆ»ի։

Լ'ԹԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԵՎ ԷՕՄ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷՔՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԵ

Բարիսէ Բլաս Վանտօմտա, 9 Նօմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԱԷԹԻ	ԷՕՄԻ ՇԻՐԱԷԹԻ
Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէէին մագազուաքը 21,000,000 »	1900 մագազուաքը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին զրյմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒՇԻՐԻԹԻ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր ԷՕՄԻԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւսթէլիթ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

Գիլեաթլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐԻԹԷՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանդ Օթթոման» օլուպ, Սթանպոլ ԱԺանսը տախի Կալաթատա «Պանդ Օթթոման» գարշընտատա որը։

ՍԻՆԿԷՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հոչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներուն մէջ 400է աւելի չքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծներէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

THE SINCER MANF. C. CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՋ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵԻՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունը ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Դարտքէշ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանանաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՏՕՐՏՕՐ

Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԲԱԺԻՆԵ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՎԷՐԱԲՈՑԺ

ԼԱՆԿԱ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիտ քեաֆն (էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատրնտան պէրի կէօսթէրտիյի խնթեզամ վէ տրգգաթտան վէ իհզար օլրնան քեաֆֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքեմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկերլերինէ նիւմունէի իմթիհալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերէճէ սարլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընտաճագ մէվատտրն պայլրճասը տրը. ամմէնին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը բէմիլէնին տախի մուսատտագ օլացուը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսխիստէն պէքլէնիլէլ չու խրատմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլալէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխիստէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իսէն պիդիմլէ զուէֆայի խասթեկեան մէճմանէն թէտավի իմթիրիմէք վէ մուալէճաթը լազըմ տախի քէղա պիլա իւճրէթի իթա իտիլմէք կիպի իմթիյար օլրնան ֆէտաքեարլրգալար նազարը տրգգաթա ալընտաճագ օլուը իսէ պու էճզախանէնին խաթիհսաը մէնֆաաթան գիյատ հէմճինսէ խրատէրի կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվերի իւզրէնէ թէէսխիսիտիմ օլտուղը տէրեալ թաքին իտրիյէ չու թատտա օլրնան հիմէմաթի մասրուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիքը թէրգգրտա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւղտէն տէ երպապը միւրճաաթը մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթրպպանրն տախի խօշնուտիսինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէտէ քեաֆֆէի իլէլ վէ էմրաղտա քէմալը իմթիտատը թամ էդէմիշ մէչահիրը աթրպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտէ հազրը պուլունտրգլարը կիպի գիւքիւր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլեր մէվճուտ տրը. էճզախանէտէ պուլընսան ալեաթ վէ էտէվաթը ֆէնընիյէտինրն միւքեմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (թանիլիխանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօրատտա տօգուզ սէնէ թանսիլ իթտիրիլտիքտէն սոնրա իլգ տէֆա օլարագ քիմիական տիբլիոմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը թրպիէի Շանանէ քիմիական մուալիմիլերինէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իսէ, էվրօրաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, մումարիյէյի պէտէրն ինանտան միւհթաճը թանլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիտատ իլէ պիթթանլի աթրպպատա իհզար վէ պինայէն ալէյի աթրպպայի մումարիյէհիմին իշլերինի պիր գաթ տահա թէսիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքեմմէլէտէ թանլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերու պտղուած, ամսական փորձակրկիտարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհապիտատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան անտերեւակայելի խնայում մը կը պարունակի իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամուսնամը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վաստակաբար կը յանձնարարուի սեղմաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ, որուն փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա սմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները յէն կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ.

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ լուրջանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտիյէի վճարուիլ իբր ճամրու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հանութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը դրպտելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարագ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներու՝ն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքող մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերակսումը պիտի յայտարարենք ընդհանուր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
Վարժարանաց Բանկալթի.
26—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆի

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻՎ ԵՒ ՅԵՐԿԵԿԱՑ

Գատրգիւղ, Մէօհիւրտար, Բիզանիէ փողոց, Թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ՀԵՂԻՍԵՐ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱԿԶՈՒՆՑ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դ. օր։

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաեւ ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մանաւանդ հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նրկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահի պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԻ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնը կարող են ուղիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դատարարակուելու և ապրելու իրենց ծննդավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Յ. Դ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—21

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԻ

ՍԻՆԿԷՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱՍԻԼԻՑԵԼԻ ՕՍՄԱՆԻՑԵԼԻՏԷՆ ԵՐԳՆՈՒՄԸՇ ՎԷ ՅԻԼԹԷԼԷՆԻՄԻՇ ԷՆ ԱԼԷՍ

ՁԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէկնէքչէ բաեիհալը Օսմանը միւրեքքէպլէրի վէ սէնիրէ մուխթէրիի կիրիսի Արմէտ Շեվգը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իմթիրա իսիլէն «ֆիլիթէլ» ալէթի վասթաը իլէ, ուսուլը ֆէննիսի տաիրէսինտէ երգանմը վէ սիւդիւմիշ վէ միտեի իսլալ խտէճէք հէր նէվի մէվատտը էճնէպիյէտէն արի վէ պէրի գրլընմը, խալիս վէ նէֆիս զէյթուն եաղլարը մէվգը ֆիրուխթա վաղ օլուսմուշ տրը։

Պունուն խլաքիրը ֆէննէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաքընտան 50 օսմանը լիրասը վէրիլէճէի տախի թէահիւտ օլունուր։ Իշպու եաղլարըն կէրէք նէֆասէթինի վէկէրէք ֆիտաճա էհվէնիյէթինի թէհրիպէ իմթիք իսթէեէն երպապը մէվգաա տէրունինտէ աթիգ. եարբմ գրեէ զէյթուն եաղլարը հավի վէ ջիշէնին աղրը մուխթէրիի կիրիսի Ահմէտ Շեվգը մէօրի իլէ մէմհուր գաբալը չիշէլէրտէն պէհր ատտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տրը։

Եաղ իսկէլէսինտէ 29 նիւմէրօլու Նիգօլաքի Բաբատօրուլօնրն մաղազասընա միւրաճաաթ պույրուլմասը իլան օլունուր։

)(226)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՋԸՆԹԱՐ»ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԼԽՈ ՏՕՀՄԱՑԻՆ ԴԵՍԱՆԱՔ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

Ժէ.

Պայմանագրական տեսակցութիւններէն եաք, Ալիս փոխեց ընթացքը և Վրոյր չհամարձակելով ա'լ աւելի երկարել տեսակցութիւնը, անվերջ յարգանքի ցոյցերով, խոնարհութիւններով մեկնեցաւ օթեակէն։

—Ահաւասիկ տաղտկալի երիտասարդ մը, բացագանչեց Ալիս, կարծես գլուխէն մինչեւ ոտքը կեղծիք է։

—Այնչափ ալ չէ՛, ահարկեց Ասրինէ, յանցանքը քիչ մը չափազանց քաղաքավար ըլլալն է։

Վարագոյրը բացուեցաւ և երեքն ալ իրենց ուշադրութիւնը դէպի բեմ յառած այլ եւ առիթ չունեցան Վրոյրի վրայ խօսելու։

Ներկայացումին հետեւեալ օրը երկու աղջիկներ իրենց մօր և հօրքրոջ հետ նստած՝ աղքատ աղջկան մը դրամօժիտի ճերմակեղէնը կարելով կը զբաղէին, Ասրինէ ներկայացումին նկարագրութիւնը ընելով պատմեց նաեւ Վրոյրի այցելութիւնը։

Տիկին Տագրեան գիտէր արդէն որ Վրոյր հետամուտ էր Ալիսի ձեռքը խնդրելու, ուստի առիթը յարմար սեպելով,

—Ի՞նչպէս գտաք Վրոյրը, Այի՛ս, հարցուց։

—Զեռաքրքրուեցայ իսկ իրմով, քիչ մը կոտրուեցաւ, ծեքծեքումներ ըրաւ, մեկնեցաւ, բայց ինչո՞ւ կ'ուզէք այդ հարցումը ինծի։

—Անոր համար որ ա'ղջիկս, Վրոյր ամէնէն արժանաւոր փեսացուն է մայրաքաղաքիս մէջ և ուրախ եմ որ մեր ընտանիքին անդամակցելու ջերմ միտում կը ցուցնէ։

Ալիս թէեւ Անդղիական կրթութեամբ մեծցած աղջիկ, սակայն երեք տարիէ ի վեր Ասրինէի ընկերակցութենէն ազդուելով, սովրած էր զգացումները պահել, ուստի հօրեղբօր կնոջ յարգանք մը ընծայելու դիտումով լռեց։

Տիկ. Տագրեան առաջ տանելով խօսքը։

—Դուն ա՛լ, Ասրինէն ա՛լ, չափահաս կը սեպուիք, ըսաւ, ասկէ ետքը ձեր ապագայով պիտի զբաղինք ընտանեկանաբար և հիմա որ առիթը ներկայացած է քեզ համար, ինչո՞ւ չօգտուինք անկէ, եւքն ալ Ասրինէի վրայ պիտի խորհինք երբ ասանկ խիստ յարմար մէկը պատահի։

Ալիս առանց գլուխը վեր վերցնելու, կտաւին վրայ հակած, արագ արագ կը կարէր, Տիկ, Տագրեան շարունակելով։

—Հայրիկդ ու հօրեղբայրդ արդէն կը ճանչնան Վրոյրը, ըսաւ, և հիացումով ու չնորհակալութեամբ ունկնդրեցին, երբ բարեկամ տիկին մը յայտնեց երիտասարդին ամուսնական դիտումը։ Աղջկնութեան անհոգ, անպատասխանատու կեանքը արդարեւ քաղցը է, բայց տեւական չի կրնար ըլալ վերջապէս. ամուսնութիւնը, պարտականութիւն մ'է որուն պէտք է հպատակի ամէն մարդ որ կ'ուզէ կեանքի օրէնքները յարգել։ Դուք երկուքդ ալ չափէն աւելի վայելեցիք աղջկնութեան հաճոյքները. հիմա որ ամուսնութիւնը կը յայտարէ անոր, կը մաղթեմ որ զայն ալ վայելէք նոյնքան երջանկութիւնով ու քէրնի համով։

—Ամէ՛ն, հառաչեց դերձակուհին սրտաբուխ չէշտով, Ասուած երկուքնիդ ալ խնդացող ամուսիններ ընէ։

—Ասանկ պարագաներու մէջ, յարեց տիկինը, կատարեալ անկեղծութիւն պէտք է, հիմա մենք մեզի ենք հոս, ամէնալու պատճառ չի կայ. ըսէ՛ աղջիկս ի՞նչ կարծիք ունիս այդ մասին։

Ալիս՝ յուզումին սաստկութենէն մինչեւ ականջները կաս կարմիր կըրեցաւ ու փոխանակ պատասխանի ըսկըսաւ արտասուել։

Օրիորդը Պոլիս գալէն ի վեր ոչ ոք տեսած էր անոր արցունքը, տանտիրուհին կարը ձգելով անմիջապէս Ալիսի քով վազեց ու արտասուաթաց աչքերով անոր հրավառ այտերն համբուրելով,

—Ինչո՞ւ զաւակս, ինչո՞ւ, հեծկըլտաց. ինծի չե՞ս մեղքնար, մեռնի՛մ, արցունքներդ չի տեսնամ, մի՛ լար հոգիս, մի՛ լար զաւակս։

Ասրինէ որ հոգիին հաւասար կը սիրէր հօրեղբօր աղջիկը, անոր արցունքներէն զգածուելով։ սկսաւ յորդ արցունք թափել։

—Մեզի պիտի խենթեցնէ՛ք, հեկեկաց տիկինը, ի՞նչ կու լաք երկուքդ երկու տեղաց. ի՞նչ կայ լալու. չէ՞ք ուզեր. Վրոյրը չէ՞ք հաւներ. մենք ալ պատասխան կու տանք կ'երթայ, երիտասարդ չա՞ս, երկու քոյրեր, ո՞րը որ ուզէք. ո՞րը որ հաւնիք, անոնց հետ կ'ամուսնացնենք ձեզ։

Տիկինը չարունակ Ալիսը համբուրելով կը թախանձէր որ արցունքները դադրեցնէ, մինչդեռ դերձակուհին շուարած՝ մէկ մը Ալիսի կը վազէր մէկ մ'ալ Ասրինէի։

Տեսարանը չատ յուզիչ և սրտագրաւ էր, խրոխտ աղջիկը չէր կրնար երկու բառ արտասանել և տիկինը կը վախնար որ այս խուլ յուզումը ծանր ազդէր Ալիսի վրայ ու խանգարէր անոր առողջութիւնը, որուն վրայ կը գուրգուրային ամբողջ ընտանիքով։ Մեղմ կինը չատանց զղջացած էր առանկ առաջարկ մը ընելուն, և հիմա գոհ պիտի մնար, եթէ Ալիս վերադառնար իր առջի զուարթութեանը, առանց հիւանդութիւն մը հանելու։ Ուստի ամբողջ ոյժը զայն հանդարտեցնելու նուիրեց և կարը վար առնելով ձեռքէն,

—Ալ խօսքը չեմ ըներ Վրոյրի. ըսաւ, քանի որ անախորժ կը թուի անքեզի, ուրիշ բանի վրայ խօսինք, հիմա ամէնքս ալ լուացուինք և դուք իրիկուան արդուզարդը ըրէք, որ հայրիկները ընդունիք։ Ասրինէ, քեզի եմ, դուն ալ ե՛լ աղջիկս։

Երկու աղջիկներն ալ սրբեցին իրենց արցունքներն ու ակամայ մեկնեցան, միմիայն իրենց մայրը գոհացնելու համար, Տիկ. Տագրեան վերջի խօսք մ'ալ ուղղեց անոնց ու խնդրեց որ փութան չուտով վերադառնալ քանի որ հայրիկներուն տուն գալու ժամանակը մօտեցած էր։

Երբ աղջիկները մեկնեցան սենեակէն, տանտիրուհին տաղտալով դառնալով

—Տեսա՞ր գլխաւս եկած ձիւնը, ըսաւ, ի՞նչ պիտի ընենք հիմա, Վրոյրին նման երիտասարդը երբ քիթերնին չեն տանիր, ըսել է թէ Վահէի ըսածը ճիշդ է, ասանց երեքն ալ մէկ խելքի կը ծառայեն։

—Իմ ալ վախս ան է, պատասխանեց դերձակուհին, Աստուածամայր ինք հասնի, հրաշք մը գործէ որ առանցմէ մէկը կարգուի, ուրիշ կերպ խելքս չի կտրեր։

(Շարունակելի)

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻՒԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԵԼԼՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուսիններու » 10% »
Աղջիկներու » 50% »

ԶՈՐՍ ԱՆԴԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՁՐԻ